

Saugus ir teisėtas naudojimasis informacija bei e.paslaugomis

2015-2016 m.m.

Panevėžio Juozo Balčikonio gimnazija

Šaltiniai

- Alvida Lozdienė, Ieva Mackevič. Pasaulis kompiuteryje, II dalis. Informacinės technologijos XI-XII klasėms, bendrasis kursas, TEV, 2012, psl. 116-169.
- Tatjana Balvočienė, Antanas Balvočius. Informacinės technologijos 11/12, bendrasis kursas, Šviesa, 2012, psl. 116-155.
- Jonas Blonskis, Vytautas Bukšnaitis, Renata Burbaitė, Danguolė Olbutienė, Rima Šiaulienė. Informacinių technologijų valstybiniam brandos egzaminui. Užduočių pavyzdžiai pagal atnaujintą egzamino programą, TEV, 2013, psl. 62-71, 110-111, 118-119.
- Danguolė Jančiauskienė. Užduotys savarankiškam darbui 11-12 klasė, bendrasis kursas, Ugdymo plėtotės centras, 2014, psl. 112-120 (skaitmeninis išteklius, parsisiųsti galite iš www.medziaga.puslapiai.lt)

Svarbiausi dalykai

- Elektroninės paslaugos
- Elektroninis parašas
- Asmens duomenų apsauga
- Autorių teisių apsauga
- Antrosios kartos saitynas
- Informacijos apsauga

Informacinės visuomenės paslaugos

- Paprastai už atlyginimą elektroninėmis priemonėmis ir per atstumą individualiu informacinės visuomenės paslaugos gavėjo prašymu teikiamos paslaugos.
- Tai įvairių institucijų naudotojui nuotoliniu būdu teikiama informacija ir paslaugos (viešosios paslaugos).

Kada paslaugą galima laikyti informacinės visuomenės paslauga?

- Paslauga teikiama elektroninėmis priemonėmis
- Paslauga teikiama per atstumą
- Paslauga teikiama individualiu paslaugos gavėjo prašymu

Viešosios e.paslaugos (1)

- Elektroninė prekyba
- Elektroninė bankininkystė
- Elektroninė valdžia
- ...

Viešosios e.paslaugos (2)

- Tai įvairių institucijų naudotojui nuotoliniu būdu teikiama informacija ir paslaugos:
  - teisės aktai, kiti dokumentai;
  - darbo skelbimai;
  - viešojo transporto tvarkaraščiai;
  - prekių ir paslaugų katalogai;
  - spaudos leidinių e. versijos;
  - paraiškų pažymoms gauti priėmimas;
  - registracija specialisto (pvz., gydytojo, teisininko) konsultacijai;
  - prekių ir paslaugų užsakymas ir atsiskaitymas už jas;
  - ...

Viešųjų paslaugų pavyzdžiai

- Elektroninės valdžios vartai: evaldzia.lt, epaslaugos.lt
- Lietuvos Respublikos (LR) savivaldybių portalas: savivaldybes.lt
- Asmens dokumentų išrašymo centras prie LR VRM: dokumentai.lt
- Valstybinė mokesčių inspekcija prie LR FM: vmi.lt
- SODRA prie LR SADM: sodra.lt
- LR ir ES teisės aktai: lrs.lt
- Integrali bibliotekų informacijos sistema: libis.lt
- LR įmonių katalogai: imones.lt, 118.lt, ...

Kitų e.paslaugų pavyzdžiai

- Švietimas
- Žiniasklaida
- Virtualūs muziejai
- Sveikata
- Laisvalaikis
- Socialinė sfera
- Darbas
- ...

Viešųjų paslaugų perkėlimo į internetą brandos lygiai

- Informacinis – informacija apie paslaugą pateikiama viešoje interneto svetainėje
- Vienpusė sąveika – iš interneto svetainės galima atsisiųsti paraiškos formą
- Dvipusė sąveika – naudotojas paraiškos formą gali užpildyti internete, tačiau pati paslauga suteikiama ne elektronine forma
- Bendradarbiavimas – paslauga teikiama internetu
- Personalizavimas (suasmeninimas) – automatiškai panaudojama ankstesnė naudotojo registracija ir sukaupti duomenys apie naudotoją. Paslaugos teikėjas vartotojui pateikia iš anksto iš dalies užpildytas perdavimo formas

Elektroninis parašas

- Duomenys, kurie įterpiami, prijungiami ar logiškai susiejami su kitais duomenimis ir skirti pasirašančiajam asmeniui identifikuoti ir / ar autentiškumui patvirtinti, apsaugoti juos nuo klastojimo, intelektinės nuosavybės neteisėto naudojimo
- E. parašui kurti bei jo autentiškumui tikrinti naudojama speciali aparatinė ir / ar programinė įranga
- E. parašą išduoda sertifikavimo paslaugų teikėjai, jo galiojimo laikas ribotas
- Kūrimą, tikrinimą, galiojimą, naudotojų teises ir atsakomybę reglamentuoja Elektroninio parašo įstatymas. E. parašo priežiūrą atlieka Informacinės plėtros komitetas prie Susisiekimo ministerijos
- E. parašu pasirašyti dokumentai turi prievardį adoc

Elektroninis parašas yra saugus, jei:

- vienareikšmiškai susietas su pasirašančiu asmeniu;
- leidžia jį identifikuoti;
- sukurtas priemonėmis, kurias pasirašantis asmuo gali tvarkyti tik savo valia;
- susijęs su pasirašytais dokumentais taip, kad bet koks šių duomenų pakeitimas yra pastebimas.

Ko reikia norint naudotis e. parašu?

- Skaitmeninio sertifikato, kurį išduoda sertifikavimo paslaugų teikėjai (Gyventojų registro tarnyba, Registrų centras, Sertifikavimo centras, UAB „Bitė“, UAB „Omnitel“, UAB „Tele2“)
- Skaitmeninių sertifikatų veikimas yra pagrįstas šifravimo technologijomis, naudojant viešojo ir privačiojo raktų porą. Duomenys, užšifruoti privachuoju raktu, iššifruojami tik jo poros viešuoju raktu ir atvirkščiai. Viešasis raktas įdedamas į sertifikatą, o privatusis įrašomas į laikmeną. Viešąjį raktą gali sužinoti kiekvienas, o privatuojį raktą reikia labai saugoti.

Mobilusis elektroninis parašas

- Parašas, kuriuo galima pasirašyti naudojantis mobiliuoju telefonu
- Speciali SIM kortelė su saugia šifravimo programine įranga ir sertifikatais:
  - prisijungimo sertifikatas;
  - pasirašymo sertifikatas.

Ką laikysime asmens duomenimis?

- Tai duomenys, pagal kuriuos galima nustatyti asmens tapatybę:
  - asmens kodas;
  - vardas, pavardė;
  - adresas;
  - elektroninio pašto adresas;
  - telefono numeris;
  - naudotojo vardas ir slaptažodis;
  - biometriniai duomenys;
  - ...

Asmens duomenų tvarkymas

- Prieš pradėdamas tvarkyti asmens duomenis duomenų valdytojas turi gauti duomenų subjekto sutikimą ir užtikrinti tvarkomų duomenų apsaugą
- Asmens duomenis gina Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymas
- Teisine apsauga rūpinasi Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija

Autorių teisių objektai

- Originalūs literatūros, mokslo ir meno kūriniai, kurie yra kūrybinės veiklos rezultatas, išreikštas tam tikra forma:
  - literatūros kūriniai;
  - kompiuterių programos;
  - spektakliai;
  - muzikos kūriniai;
  - architektūros kūriniai;
  - taikomosios dailės kūriniai;
  - kiti kūriniai.

Autorių teisės nesaugo:

- idėjų, veiklos metodų, koncepcijų, atradimų;
- teisės aktų ir jų projektų;
- oficialių valstybės simbolių ir ženklų;
- informacinių pranešimų;
- folkloro kūrinių.

Autorių teisių apsauga

- Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymas
- Autoriaus teisės:
  - turtinės – galioja visą gyvenimą ir 70 metų po mirties;
  - neturtinės – saugomos neterminuotai.

Autoriaus teisių apsaugos ženklas

- Apskritime arba lenktiniuose skliaustuose parašyta C raidė: © arba (C)
- Autoriaus arba kito autorių teisių subjekto vardas (pavadinimas)
- Kūrinio pirmojo išleidimo metai

© Panevėžio Juozo Balčikonio gimnazija, 2009

Kompiuterių programų autorių teisių apsauga

- Licencija – dokumentas, kuriame nurodyta, kokiomis sąlygomis programos autorius leidžia naudoti programą
- Licencijos yra:
  - terminuotos arba nuolatinės (neterminuotos);
  - įmonėms skirtos (atviroji, daugiametė atviroji, atviroji abonentinė, pasirinkimo ir kt.);
  - mažmeninėje prekyboje platinamos licencijos pateikiamos su laikmena ir dokumentais;
  - OEM (Original Equipment Manufacturer) – tik su kompiuterio įranga platinamos licencijos;
  - ...

Kas paprastai nurodoma licencijoje?

- Licencijos tipas
- Ribojimai kompiuterių ar naudotojų skaičiui
- Ribojimai kompiuterių teritoriniam išsidėstymui
- Ribojimai naudojimo laikui
- Programinės įrangos naujinimo ir naujovinio sąlygos
- ...

Organizacijos, ginančios autorių teises

- Lietuvos autorių teisių gynimo asociacijos agentūra LATGA
- Lietuvos gretutinių teisių organizacija AGATA
- Verslo programinės įrangos aljansas
- Lietuvos antipiratinės veiklos asociacija
- Tarptautinės programinės įrangos leidėjų ir informacijos turinio asociacijos kovos su piratavimu padalinys

Antrosios kartos saitynas

- Technologijos ir priemonės leidžia kiekvienam naudotojui pačiam be specialių žinių, įgūdžių ir išlaidų kurti, tvarkyti ir skleisti saityno turinį:
  - dalytis žiniomis, nuorodomis;
  - skelbti įvairių rūšių informaciją;
  - kurti virtualias bendruomenes;
  - atlikti užduotis bendradarbiaujant;
  - ...

Populiariausios antrosios kartos saityno paslaugos

- Tinklaraštis – vieno ar kelių autorių interneto svetainėje atgaline chronologine tvarka publikuojamas dienoraštis
- Socialinis tinklas – svetainė, kurios priemonėmis bendrų interesų turintys asmenys kuria virtualias bendruomenes, diskutuoja, sprendžia problemas, dalijasi patirtimi, ...
- Dalijimasis ištekliais
- Bendrojo dokumentų rengimo priemonės
- Vikis – interneto svetainių rūšis, kurios lankytojai gali ne tik papildyti svetainės turinį, bet ir jį taisyti.

Trumpas antrosios kartos saityno paslaugų palyginimas

- Socialinis tinklas – bendravimui
- Tinklaraštis – autoriaus nuomonei, požiūriui išsakyti
- Vikis – dalytis žiniomis

Ateitis: Web 3.0 – semantinis internetas

(šaltinis <http://gabpet.stud.if.ktu.lt/grupinis/wp-content/uploads/2014/12/Semantinis-internetas.docx>)

- Tai esamo interneto evoliucija, leidžianti vartotojams lengviau rasti informaciją, ją dalintis ir grupuoti. Žmogus laisvai gali naudotis internetu ir rasti jame informaciją, tačiau įvairūs robotai ar mašinos to negali, kadangi internetas yra sukurtas taip, kad leistų žmogui juo laisvai naudotis
- Semantinio interneto pagrindinis tikslas yra informaciją saugoti taip, kad ir mašinos galėtų ją atpažinti, taip padėdamos žmogui greičiau surasti, ko jis ieško
- Dėl šio uždavinio sudėtingumo, semantinis internetas kol kas yra tik idėja

Informacijos apsauga

- Elektros srovės tiekimo užtikrinimas
- Apsauga nuo informacijos ištrynimo kontroliuojant naudotojų teises į aplankus ir failus
- Atsarginių kopijų darymas
- Šifravimo priemonės
- Apsauga nuo virusų ir kenkėjiškų programų
- Apsauga nuo brukalo ir sukčiavimo
- Užkardų (ugniasienių) naudojimas

Virusų tipai ir veikimo būdas

- Tikrieji virusai – nedidelės programos, kurios prisijungia prie kitų kompiuterio programų ir, joms pradėjus veikti, ima kenkti kompiuteriui.
- Kirminai – savarankiškos programos, kurios sparčiai dauginasi, nukopijuodamos save į kitas informacijos laikmenas ir kompiuterius, esančius vietiniame bei visuotiniame tinkle.
- Trojos arkliai – paprastai kompiuteriuose nesidaugina, bet atveria kelią įsilaužimui į kompiuterius ir kitų kenkėjiškų programų bei veiksmų plitimui.

Pasitikrinkite, atlikdami užduotis

- Jonas Blonskis, Vytautas Bukšnaitis, Renata Burbaitė, Danguolė Olbutienė, Rima Šiaulienė. Informacinių technologijų valstybiniam brandos egzaminui. Užduočių pavyzdžiai pagal atnaujintą egzamino programą, TEV, 2013, psl. 62-71, 110-111, 118-119 (popierinė knyga, dirbsime klasėje)
- Danguolė Jančiauskienė. Užduotys savarankiškam darbui 11-12 klasė, bendrasis kursas, Ugdymo plėtotės centras, 2014, psl. 112-120 (skaitmeninis išteklius, parsisiųsti galite iš www.medziaga.puslapiai.lt)
- IT VBE testų klausimai (elektronines versijas galite parsisiųsti iš www.medziaga.puslapiai.lt)

- Jei reikia konsultacijos, rašykite elektroninį laišką mokytojai: renata.burbaite@gmail.com

Saugus ir teisėtas naudojimas informacija bei e-paslaugomis

Klausimai ir atsakymai iš įvairių
šaltinių

Užduotys

1. Kompiuterių inžinieriaus konsultacija

Keli trijų didžiųjų Lietuvos miestų viešbučiai nusprendė susijungti į tinklą. Viena kompiuteryje jie įdiegė sistemą visų tinklo viešbučių duomenims apie svečius bei informacijai apie laisvus, rezervuotus ir užimtus kambarius laikyti. Ši informacija turi būti prieinama tik tinklo viešbučių administratoriams. Tarkime, esate kompiuterių inžinierius, kurį viešbučių administratoriai pasikvietė konsultacijai. Atsakykite į jų pateiktus klausimus.

1.1. Viešbučių tinklas, praradamas informacinėje sistemoje laikomus duomenis, gali patirti didelių nuostolių. Įvardykite du veiksnius, keliančius grėsmę kompiuteryje laikomų duomenų saugumui.

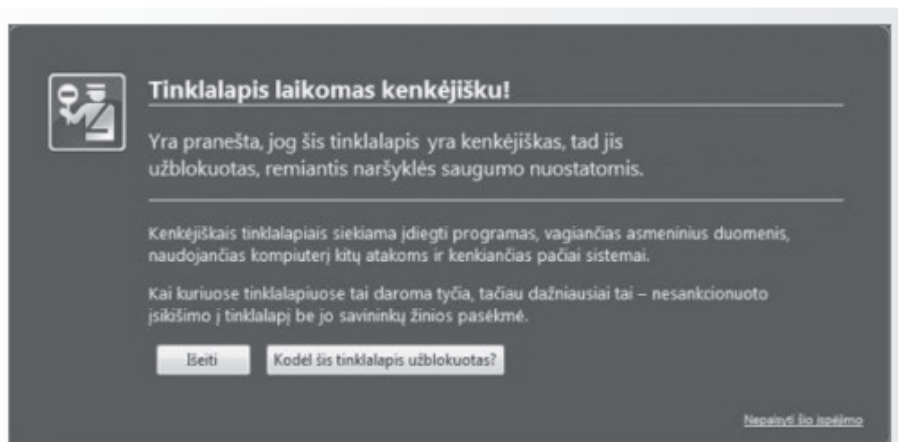
- 1) _____
- 2) _____

(2 taškai)

- *Kenkimo programos (pvz.: virusai, šnipinėjimo programos ir kt.).*
- *Informacijos prieinamumas pašaliniams asmenims dėl to, kad nėra sukurta naudotojų profiliai.*
- *Kompiuterių aparatinės įrangos gedimai (pvz., elektros srovės trikdžiai, stiprūs pašaliniai elektromagnetiniai laukai ir kt.).*
- *Kiti panašūs atsakymai*

Po 1 tašką už teisingai įvardytą veiksni, keliantį grėsmę kompiuteryje laikomų duomenų saugumui atsakymą

- 1.2. Interneto naršyklės adreso langelyje įvedus viešbučių tinklo informacinės sistemos adresą, rodomas pranešimas „Tinklapis laikomas kenkėjišku!“. Vadinasi, remiantis naršyklės saugumo nuostatomis (žr. pav.), šis tinklapis užblokuotas.

Tačiau pastebėta, kad toks pat pranešimas rodomas, naršyklės adreso langelyje įvedus bet kokią (pvz., žinomos svetainės) adresą. Dėl kokios priežasties taip atsitinka?

Jūs manote, kad tai gali būti kenkimo programos veikimo kompiuteryje požymis. Įvardykite dar kelis požymius.

- 1) _____
- 2) _____

(2 taškai)

- Antivirusinė programinė įranga praneša apie rastas kenkimo programas.
- Programinė įranga veikia neįprastai (sulėtėja programų darbas, jos automatiškai pasileidžia ar užsidaro, atsiranda papildomos meniu juostos ar / ir jų nauji mygtukai, programų pakartotinis įdiegimas problemos neišsprendžia).
- Operacinė sistema veikia nestabiliai (neveikia kai kurios jos funkcijos, ji užstringa ar automatiškai pasileidžia iš naujo, sulėtėja kompiuterio darbas).
- Problemos su antivirusine programa (ji dingsta iš užduočių juostos, nepavyksta jos atnaujinti, paleisti ar įdiegti iš naujo).
- Įvairūs pranešimai (pvz.: kad laikmenos nepasiekiamos, trūksta sistemos darbui reikalingų failų, nepavyksta paleisti programų ir kt.).
- Pasikeičia darbalaukis, jame atsiranda naujų piktogramų, jos veikia netinkamai.
- Išskraipomi meniu ar dialogo langai, pastebimos naujos mygtukų juostos, mygtukai.
- Interneto naršyklėje įvedus svetainės adresą, patenkama į kitą svetainę, be sustojimo atveriami interneto naršyklės langai ir kt.
- Reklamos langai iškyla net tuomet, kai kompiuteris neprijungtas prie interneto.
- Kiti panašūs atsakymai

Po 1 tašką už teisingai įvardytą kenkimo programos veikimo kompiuteryje požymį

1.3. Kokią programinę įrangą reikia įdiegti kompiuteryje, norint duomenis apsaugoti nuo kenkimo programų?

(1 taškas)

- 1.3. |
- *Norint apsaugoti kompiuterį nuo kenkimo programų, naudojamos Užkardos. Jas dažniausiai turi operacinės sistemos, pvz.: Windows XP, Windows Vista.*
  - *Kitas panašus teisingas atsakymas*

1.4. Kokią programinę įrangą reikia įdiegti kompiuteryje, norint apsisaugoti nuo šnipinėjimo programų?

Pavyzdžiui, _____

(2 taškai)

1.4.

- Apsaugos nuo šnipinėjimo programos dažnai būna integruotos į antivirusines programas.
Pavyzdžiui, Windows Defender yra nemokama programa, sukurta apsaugoti nuo šnipinėjimo programų.
- Kiti panašūs teisingi atsakymai

1.5. Kompiuteryje esančius duomenis padeda apsaugoti šios priemonės:

Duomenų šifravimas

Naudotojų profiliai

Atsarginės kopijos

Automatiniai brukalo filtrai

Kuri priemonė padeda neprarasti jų dėl aparatinės įrangos gedimų? _____

(1 taškas)

1.5.	<i>Atsarginių kopijų darymas</i>

1.6. Kuri išvardytų priemonių padeda užtikrinti duomenų apie viešbučio tinklo svečius konfidencialumą?

- Užkarda
- Naudotojų profiliai
- Automatiniai brukalo filtrai
- Duomenų šifravimas

Įrašykite teisingą atsakymą ir trumpai paaiškinkite, kaip galima šia priemone pasinaudoti.

(3 taškai)

- *Duomenų šifravimas*
- *Failui / aplankui užšifruoti reikia spragtelėti atitinkamą kontekstinio meniu komandą (pvz., Ypatybės) ir atsivėrusio dialogo lango kortelėje (pvz., Bendra) pažymėti reikiamą parinktį (pvz., Duomenims apsaugoti užšifruoti turinį).*

Jei pagal mokinio aprašymą matyti, kad jis iš esmės suvokia, kaip naudotis duomenų šifravimu.

Jei įvardinta tik programa arba galimybė pasinaudoti duomenų šifravimo programa

1

2

1

1. Elektroninių paslaugų pavyzdžiai

1.1. Kurios svetainės teikia viešąsias elektronines paslaugas (teisingus atsakymus apibraukite)?

A

B

C

D

1.1.

B
C

2

1
1

1.2. Įvardykite elektronines paslaugas, kurios teikiamos Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos svetainės naudotojams.

(1 taškas)

- 1.2.
- *Mokesčių deklaravimo paslauga,*
  - *Mokesčių administravimo paslauga,*
  - *Kiti panašūs teisingi atsakymai*

Už teisingai įvardytą e. paslaugą, kurią teikia Valstybinė mokesčių inspekcija prie LR finansų ministerijos

1.3. Apibūdinkite viešosios elektroninės paslaugos sąvoką. Pateikite bent vieną tokių paslaugų pavyzdį.

(2 taškai)

1.3.

- *Viešoji elektroninė paslauga – valstybės ar savivaldybių kontroliuojamų juridinių asmenų veikla teikiant asmenims socialinės, švietimo, mokslo, kultūros, sporto ir kitas įstatymu numatytas paslaugas.*
- *Pavyzdžiui: LIBIS, „Elektroninės valdžios vartai“*
- *Kiti panašūs teisingi atsakymai*

1.4. Įvardykite du būdus, kaip galima identifikuoti naudotoją, norintį pasinaudoti portalo „Elektroniniai valdžios vartai“ teikiamomis paslaugomis.

- 1.4.
- Naudojant elektroninės bankininkystės sistemą asmens identifikavimui.
  - Naudojant asmens kortelės duomenis asmens identifikavimui.
  - Naudojant elektroninio pašto duomenis asmens identifikavimui.

Po 1 tašką už teisingai įvardytą būdą, skirtą identifikuoti naudotoją, norintį pasinaudoti viešosiomis e. paslaugomis (pvz., portalo „Elektroninės valdžios vartai“), e. bankininkystės paslaugomis ir kt.

1.5. Viešbučių svečiai paprastai gali iš anksto rezervuoti kambarį viešbučio svetainėje. Kokiai elektroninių paslaugų grupei priskirtumėte šią paslaugą?

(1 taškas)

1.5. | *Elektroninio verslo paslauga*

1.1. Apibūdinkite elektroninio parašo sąvoką.

(1 taškas)

1.2. Prateškite sakinį apie elektroninį parašą.

Elektroninis parašas turi tokią pat teisinę galią kaip ir parašas rašytiniuose dokumentuose, kai

---

(1 taškas)

1.3. Kurios dvi išvardytų savybių tinka elektroniniam parašui apibūdinti?

- 1) Priemonė yra apsaugota nuo klastojimo.
- 2) Pasinaudoti priemone gali tik jos turėtojas (bandant įvesti neteisingą slaptažodį, priemonė automatiškai užblokuojama).
- 3) Pamirštus priemonės slaptažodžius nesunku atspėti.
- 4) Kiekvienam dokumentui pasirašyti reikalinga vis kita priemonė.

Įrašykite jų numerius: _____ ir _____

(2 taškai)

1.1.	- Elektroniniu būdu pateikti duomenys ir priemonės, įgalinančios nustatyti dokumento autoriaus tapatybę ir taip atliekančios įprasto parašo funkciją. - Kitas panašus teisingas elektroninio parašo apibūdinimas
1.2.	- parašas sukurtas naudojant specialią saugią parašo formavimo įrangą ir patvirtintas galiojančiu kvalifikuotu sertifikatu - Kitas panašus teisingas atsakymas
1.3.	1) ir 2) Po 1 tašką už teisingą atsakymą

1.4. Elektroninis parašas yra pažangus dokumentų pasirašymo būdas. Nurodykite dar vieną elektroninio parašo naudojimo pavyzdį.

(1 taškas)

1.5. Keli trijų didžiųjų Lietuvos miestų viešbučiai nusprendė susijungti į tinklą. Šių viešbučių savininkai turi pasirašyti nemažai dokumentų. Dėl šios priežasties jiems tenka dažnai susitikti. Advokatas patarė viešbučių savininkams naudotis elektroniniu parašu. Kokiu įstatymu jie turi vadovautis?

Lietuvoje elektroninio parašo naudotojų teises ir atsakomybę reglamentuoja _____

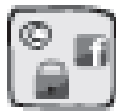
įstatymas.

Kokios įrangos reikia viešbučių savininkams, kuriantiems elektroninį parašą, kuris turėtų tokia pat teisinę galią kaip ir parašas rašytiniuose dokumentuose?

(3 taškai)

1.4. Elektroninis parašas gali būti naudojamas identifikuoti asmeniui, norinčiam pasinaudoti e. paslaugomis (pvz., „Elektroninės valdžios vartų“)

- 1.5.
- Lietuvos Respublikos elektroninio parašo įstatymas
  - Speciali programinė įranga (pvz. „Justa GE“) arba specializuota svetainė (pvz.: „DigiDoc“, „Signa“, „Epaslaugos.lt“ ir kt.)
  - Parašo sertifikatas, įrašytas į atmintuką ar į lustinę kortelę (ir lustinių kortelių skaitytuvas)
  - Mobilusis telefonas su specialia SIM kortele
  - Kiti panašūs teisingi atsakymai

Užduotys

1. Saityno paslaugos

Perskaitykite tekstą. Įvardykite technologiją, apie kurią rašoma kiekviename tekste.

- 1) *Interneto svetainėje publikuojamų asmeninių straipsnių (įspūdžių, naujienų, įvykių, pamąstymų ir kt.) rinkinys. Straipsniai paprastai publikuojami atgaline chronologine tvarka ir gali būti įvairiai apipavidalinami (pvz.: kaip saitų sąrašas, straipsnių santraukų su saitais į visą straipsnio tekstą sąrašas, straipsnių sąrašas, straipsnių ir jų skaitytojų komentary sąrašas). Jie gali būti tvarkomi rankiniu būdu, tačiau pastaruoju metu atstunda priemonių, padedančių automatiizuoti jų tvarkymą.*
- 2) *Hipertekstinė aplinka (dažniausiai – saityno svetainė), kurios turinį (informaciją) gali pildyti ir taisyti jos lankytojai. Tai vienas iš bendradarbiavimo tinkle ir kolektyvinio saityno turinio formavimo būdų. Turinut (tinklapiams) modifikuoti pakanka naršyklės. Panašiai, kaip tekstų rengyklė, aplinka turi paprastų priemonių tekstui formatuoti, saitams, paveikslams ir kt. tinklapių elementams įterpti ir / ar kurti. Informacijos paketėliniai matomi iš karto po koregavimo.*

(2 taškai)

1) *Tinklaraštis*

2) *Wiki (Viki)*

2. Saugus registravimasis svetainėje

Parašykite dvi rekomendacijas, kaip saugiai pateikti duomenis nurodytoje socialinio tinklo naujo vartotojo registracijos anketoje.

REGISTRACIJA

Prisijungimo vardas:

El. paštas:

Vardas:

Mobilusis telefono numeris:

Gimimo data:

Mėnuo: ▼ Metai: ▼ Diena: ▼

Slaptažodis:

Mažiausiai 6 simboliai

- *Sugalvotas prisijungimo vardas nesutampa su tikru vardu*
- *Elektroninio pašto dėžutę reikia nurodyti tikrą, bet ji gali būti sukurta tik registracijai į įvairius tinklalapius*
- *Vardą nurodyti netikrą*
- *pasirinkite sunkiai atspėjamą slaptažodį (pvz., ilgesnį ir sudarytą iš raidžių, skaitmenų ir kitų ženklų)*
- *Kiti teisingi atsakymai*

Po 1 tašką už teisingą rekomendaciją, kaip saugiai pateikti duomenis registracijos anketoje

3. Saugus ir kultūringas bendravimas saityne

3.1. Kokios informacijos nereikėtų skelbti apie save rašant žinutes kitiems forumo (pvz., kompiuterių programų naudotojų) dalyviams?

1) _____

2) _____

(2 taškai)

3.2. Tarkime, savo tinklaraštyje paskelbėte naują straipsnį ir susilaukėte tiek teigiamų, tiek pikty ir / ar įžeidžiančių komentarų. Norėdami ateityje apsisaugoti nuo pikty komentarų, jūs nutarėte į savo tinklaraštį įdėti komentarų rašymo taisykles. Įvardykite dvi iš jų.

1) _____

2) _____

(2 taškai)

3.3. Vienas komentarų, parašytų portale *deji.lt* po straipsnio „Bendrovei HP grąžintas didžiausios kompiuterių gamintojos titulas“, yra toks: „Tegul pradziai ismoksta gaminti kokybiskai, o tai kelis metus is eiles gamino vien broka, o ir dabartiniai jos irenginiai pasitikejimo nekelia, ypac garantinis aptarnavimas.“

Įvardykite bent vieną komentarų rašymo taisyklę, kurią pažeidžia šis komentaras.

(1 taškas)

3.1.

- Vardo, pavardės, adreso, mokyklos, klasės pavadinimo ir kt.
- Kiti teisingi atsakymai

Po 1 tašką už teisingą atsakymą, kokios informacijos apie save nereikėtų skelbti rašant žinutes kitiems forumo dalyviams

3.2.

- Nerašykite užgaulių ar įžeidžiančių tekstų, keiksmažodžių
- Gerbkite kitų nuomonę
- Nesivelkite į barnius, nei rašykite, nei atsakinėkite į įžeidžiančio ar pikto tono žinutes
- Atsakydami į konkrečią žinutę, ją pacituokite
- Nerašykite komentarų vien didžiosiomis raidėmis
- Rašykite taisyklinga lietuvių kalba
- Kiti panašūs teisingi atsakymai

Po 1 tašką už teisingą komentarų rašymo taisyklę

3.3.

- Parašytas netinkamu tonu
- Parašytas nenaudojant lietuviškų rašmenų
- Kiti teisingi atsakymai

3.4. Tarkime, apie savo klasės gyvenimą nutarėte kurti tinklaraštį. Jame skelbti būtų neteisėta:

- klasės draugų vardus,
- klasėje vykusių renginių nuotraukas,
- klasės renginių aprašymus,
- įvairių grupių muzikos įrašus, kuriuos mėgsta visa klasė.

Įrašykite teisingą atsakymą. _____

Nurodykite dar vieną dalyką, ko negalima skelbti tinklaraštyje. _____

(2 taškai)

3.4.

- *klasės draugų vardus,*
- *klasėje vykusių renginių nuotraukas,*
- *įvairių grupių muzikos įrašus, kuriuos mėgsta visa klasė*

1 taškas už visus teisingus atsakymus

- *asmeninių duomenų, telefono numerių, el. pašto adresų ir kt.*

1 taškas už teisingą atsakymą, kokios informacijos nederėtų skelbti tinklaraštyje

Užduotys

1. Registracijos duomenys

Petras ieško darbo. Jis nutarė pasinaudoti specializuotos svetainės teikiamomis paslaugomis ir paskelbti joje savo gyvenimo aprašymą. Tačiau ši paslauga teikiama tik registruotiems vartotojams. Be kitų duomenų, registruojantis prašoma pateikti asmens kodą.

NAUJO VARTOTOJO REGISTRACIJA CV PATEIKIMUI

Čia pateikta jūsų informacija bus konfidenciali ir NEBUS perduodama tretiesiems asmenims. Manager.LT yra registruota Asmens duomenų valdytojų registre. Duomenų valdytojo kodas: P2904.

*- privalomi užpildyti laukai

Įrašykite savo duomenis

Vardas * Pavardė *

Asmens kodas * Lytis * ☒ Vyras ☐ Moteris

Jūsų asmens kodas naudojamas tik jūsų tapatybės nustatymui, neperduodant jo tretiesiems asmenims. Valstybės suteiktas duomenų valdytojo kodas: P2904. Jei negalite įvesti asmens kodo skambinkite telefonu 8 (681) 32716.

Gimimo data * - sausio - 01

1.1.

- Taip.
- Svetainėje nurodytas valstybės suteiktas svetainės kodas Asmens duomenų valdytojų registre. Žinant duomenų valdymo kodą, galima pasitikslinti, ar jis iš tikro yra suteiktas šiai organizacijai.
- Pateiktas telefonas, kuriuo galima pasitikslinti informaciją apie asmens duomenų saugojimą.
- Kiti panašūs teisingi atsakymai

Po 2 taškus už kiekvieną teisingą argumentą.

Jei argumentas iš dalies teisingas – 1 taškas

1.2. Asmens kodas

1.3. Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija

1.4. <http://www.lrs.lt>

1.1. Kaip manote, ar saugu šioje svetainėje pateikti savo asmens kodą (Taip / Ne)? _____

Savo atsakymą pagrįskite dviem argumentais.

- 1) _____
- _____
- 2) _____
- _____

(5 taškai)

1.2. Kurį iš pateiktų asmens duomenų

Asmens kodas   Vardas   Gyvenamasis adresas   Mobiliojo telefono nr.

Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymas draudžia duomenų valdytojų viešai skelbti tretiesiems asmenims? Įrašykite teisingą atsakymą. _____

(1 taškas)

1.3. Kuri įstaiga Lietuvoje rūpinasi asmens duomenų teisine apsauga?

Įrašykite įstaigos pavadinimą. _____

(1 taškas)

1.4. Kurioje nurodytų svetainių

<http://www.lrs.lt>

<http://www.prezidentas.lt>

<http://www.epaslaugos.lt>

<http://www.lrv.lt>

galima rasti Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo aktualią redakciją? Įrašykite teisingą atsakymą.

(1 taškas)

2. Svetainės autorystė

Keliems trijų didžiųjų Lietuvos miestų viešbučiams susijungus į tinklą, prireikė naujos svetainės. Jai kurti buvo sudaryta grupė iš dirbančių tuose viešbučiuose kompiuterių specialistų. Vienas jų buvo paskirtas šios grupės vadovu.

2.1. Kurį autorių teisių apsaugos ženklą reikėjo nurodyti sukurtoje svetainėje (teisingą atsakymą apbraukite)?

- A ☐ Kūrėjų grupės vadovo vardas ir pavardė, svetainės sukūrimo metai
B ☐ Visų grupėje dirbančių specialistų vardai ir pavardės, svetainės sukūrimo metai
C ☒ Viešbučių tinklo pavadinimas, svetainės sukūrimo metai
D ☐ Viešbučio, kurio specialistai daugiausia prisidėjo prie svetainės kūrimo, pavadinimas, svetainės sukūrimo metai

(1 taškas)

2.2. Įvardykite bent du atvejus, kuriais pažeidžiamos kompiuterių programų autorių teisės.

- 1) _____
_____
2) _____
_____

(2 taškai)

2.3. Remdamiesi Autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymu, nurodykite, kiek laiko saugomos sukurios svetainės autorių asmeninės neturtinės teisės.

(1 taškas)

2.1.	C
2.2.	• Programa naudojama be licencijos • Programa diegiama daugiau kartų nei nurodyta licencijoje, pašalinus diegimo skaičių • Programa platinama • Visi atvejai, kai pažeidžiamos autorių neturtinės teisės • Kiti teisingi atsakymai Po 1 tašką už kiekvieną teisingą atsakymą, kokiais atvejais pažeidžiamos kompiuterių programų autorių teisės
2.3.	Neterminuotai

3. Kompiuterių programos licencija

Programinės įrangos licencija nurodo, kokiomis sąlygomis programos autorius suteikia teisę naudotis jo programa. Viena sąlygų – programos naudojimo laikas.

3.1. Naudodamiesi licencijos fragmento pavyzdžiu, įvardykite dar vieną sąlygą, kuri gali būti nurodoma licencijoje. Parašykite, kaip ši sąlygą aprašyta licencijos pavyzdyje.

Licencijos pavyzdys

Terminal ir jų nutraukimas

Ši licencijos sutartis pradeda galioti nuo tada, kai atidaromas programinės įrangos paketas arba nuo pirmojo jos panaudojimo (jei ji atsislysta), ir galioja dešimt (10) metų, nebent ji nutraukiama anksčiau, atsisveigiant į čia nurodytas sąlygas. Šią licencijos sutartį galite bet kada nutraukti pašalindami programinę įrangą ir grąžindami licencijos įdavėjų programinę įrangą ir visas kopijas bei išskleistus duomenis.

Daugiaropas naudojimas

Programinę įrangą vienu metu galite naudoti dviejuose ar keliuose kompiuteriuose. Kiekvienam kompiuteriui, kuriame diegiate programinę įrangą, reikia nupirkti atskirą licenciją. Licencija yra susiejama su kompiuteriu, kuriame įdiegta programinė įrangą. Jei įsigyjate naują kompiuterį, prieš naudodamiesi programine įrangą jame turite pašalinti programinę įrangą iš ankstesniojo kompiuterio.

Programinės įrangos nuoma

Programinė įrangą leidžiama naudoti sistemose, lėnuomotose jūsų pačių klientams. Tačiau ši nuostata nekeičia taisyklės, susijusios su daugiariopu naudojimu: kiekvienam (lėnuomotam) kompiuteriui, kuriame diegiama programinė įrangą, reikia nupirkti atskirą licenciją.

Daugkartinė laikmena

Programinę įrangą galite gauti daugiau nei vienoje laikmenoje. Viename kompiuteryje galima naudoti tik vieną laikmeną. Naudoti, kopijuoti, perduoti, lėnuuoti, nuomoti, priskirti ar kitaip perduoti kitą laikmeną kitam vartotojui ar į kitą kompiuterį neleidžiama.

Sąlyga, nurodyta pateiktos licencijos pavyzdyje _____

Ši sąlyga aprašyta taip: _____

(3 taškai)

3.2. Perskaitykite asociacijos „Atvira kodas Lietuva“ svetainėje (akl.lt) pateikto GNU bendrosios viešosios licencijos aprašymo ištrauką.

Dauguma programinės įrangos licencijų draudžia naudotojams tą įrangą platinti ir kelti. GNU bendroji viešoji licencija, priešingai, suteikia naudotojui laisvę platinti ir kelti šiuo dokumentu apsaugotą programinę įrangą. Tuo stebima, kad ji būtų laisvai prieinama visiems jos naudotojams. GNU bendroji viešoji licencija (General Public License) tinka daugumai Free Software Foundation produktų ir bet kokiat kitat programinei įrangai, kurios autoriai įstpareigoja ją naudoti. Jūs taip pat galite šią licenciją taikyti savo programoms.

Kokiat programinei įrangai dažniausiai naudojama ši licencija?

Pateikite bent vieną programos, apsaugotos GNU bendrosios viešosios licencijos, pavyzdį.

(2 taškai)

- Apibrėžtas kompiuterių skaičius
- Nurašyta sutrumpinta citata iš skyriaus „Daugiaropas naudojimas“

Jei iš sutarties pavyzdžio yra nurašyta kuri nors kita sąlyga, išskyrus „Terminai ir jų nutraukimas“, skiriamas 1 taškas

- Atvirojo kodo programinė įrangą

Pavyzdžiai:

- Linux operacinė sistema
- Biuro paketas „OpenOffice.org“
- Kiti teisingi atsakymai

1. Saugaus ir teisėto naudojimosi informacija bei interneto paslaugomis testas

1.1. Kuria pateiktą populiariausių viruso rūšių

Trojos arkliai   Makrovirusai   Kirminai   Rezidentiniai virusai

apibūdina šis sakiny:

Elektroniniu paštu (ar pokalbių kanalais) plintančios ir labai sparčiai besikopijuojančios programos, kurios užima kompiuterio atmintinę, vadinamos _____

(1 taškas)

1.2. Pateiktas Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos pranešimo spaudai teksto fragmentas.

VALSTYBINĖ DUOMENŲ APSAUGOS INSPEKCIJA

Visuomenės informavimo priemonės
(EL. paštu)

2011 m. balandžio 29 d. Nr. 2R-1494(1.36)

PRANEŠIMAS SPAUDAI

Bakime atsakingi piliečiai ir saugokime savo asmens duomenis:

Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija (toliau – VDAI) pagal pastarosiomis dienomis gautus pranešimus ir straipsnius žiniasklaidoje pastebi, kad gatvėse ir pakelese galima matyti besimėtančius, kartu su tiuktlėmis išmestus nereikalingus dokumentus ar jų kopijas su asmens duomenimis, privatiems asmenims ir institucijoms adresuotus laiškus ir kt., kuriuose yra asmens duomenys, pvz., laiško siuntėjo ir gavėjo adresas, duomenys apie asmens vykdytus mokėjimus, kuriuose matyti sąskaitų numeriai ir pan. Dokumentuose pasitaiko ir konfidencialios informacijos, pvz., iš sveikatos priežiūros įstaigų gautos pažymos bei kiti duomenys, kurie gali būti panaudoti be duomenų subjekto žinios ir patvirtinant jo interesus.

1.1.	Kirminai
1.2.	- Adresas, sąskaitų numeriai, asmens kodas, telefonas, vardas ir pavardė, kt. - Kiti panašūs atsakymai Po 1 tašką už teisingai įvardytą pavyzdį
1.3.	Socialinis tinklas

Nurodykite du pranešimo tekstui iliustruoti tinkamus asmens duomenų pavyzdžius.

1) _____

2) _____

(2 taškai)

1.3. Perskaitykite tekstą.

Pagrindinė šio tinklalapio informacija yra vartotojo veiksmas – ką jis parašė, kokia jo nuotaika, su kuo pradėjo draugauti, kokią nuotrauką įkėlė, prie kokios bendruomenės prisijungė, ką pakomentavo ir pan. Veiksmas yra viešas, nebent vartotojas nustatė privatumo lygtus (rodyti visiems, draugams ar tik sau).

Apie kuria pateiktą technologiją

Vikis   Socialinis tinklas   Tinklaraštis   Bendrasis dokumentų rengimas

rašoma tekste? _____

(1 taškas)

1.4. Tarkime, turite asmens tapatybės kortelę, į kurios elektroninę laikmeną prašyti asmeniui identifikuoti elektroninėje erdvėje ir elektroniniam parašui formuoti naudojami sertifikatai. Ko dar reikia, norint pasirašyti kurį nors kompiuteryje esantį dokumentą?

(2 taškai)

1.5. Įvardykite bent vieną portale „Elektroniniai valdžios vartai“ (www.epaslaugos.lt) gyventojams teikiamą viešąją paslaugą. Trumpai (2–3 sakiniais) paaiškinkite, kaip ją pasinaudoti.

(2 taškai)

1.6. Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos svetainėje „Esaugumas.lt“ (www.esaugumas.lt) buvo paskelbtas toks pranešimas:

Įspėjimai

Per „Skype“ programą plinta virusas

2012-02-24

CERT-LT informuoja, kad per „Skype“ programą vėl plinta kompiuterinis virusas (kirminas). Naudojant esamus „Skype“ ir „Facebook“ kontaktus, siunčiamos žinutės, pavyzdžiui, „haha foto h_[tp://...com/albums.php?Facebook.com-IMG...JPG](http://...com/albums.php?Facebook.com-IMG...JPG)“ ar panašios ir siūloma aplankyti kenkėjišką svetainę, kurioje ir yra virusas. Aktyvavus šią nuorodą naudotojo kompiuteris gali būti apkrėstas.

Dėmesio: Dauguma antivirusinių programų šio viruso atmainos dar nepažįsta.

Atsižvelgdamas į tai CERT-LT rekomenduoja:

1.4.	- Specialaus lustinės kortelės skaitytuvo, kuris prijungiamas prie kompiuterio, kortelės skaitytuvo ir asmens tapatybės kortelės (ATK) el. laikmenos tvarkyklų, ATK atpažinimo kodo. - Atitinkamos programinės įrangos (pvz., „JUSTA“) Po 1 tašką už teisingai įvardytą pavyzdį
1.5.	- Gyvenamosios vietos deklarasavimas; savivaldybių teikiamos paslaugos; medicinos paslaugos - Kiti panašūs atsakymai - Norint pasinaudoti teikiamomis paslaugomis, pirmiausiai reikia prisijungti prie elektroninės paslaugas teikiančios svetainės. Tam reikia naudotis elektroninės bankininkystės sistema arba elektroniniu parašu. Prisijungus, prašoma patvirtinti savo duomenis, tuomet galima pasirinkti reikiamą paslaugą. - Kiti panašūs aprašymai, kai iš jų aišku, kad mokinys žino, kaip naudotis elektroninėmis paslaugomis
1.6.	- Nespausti įtartinų ar neaiškių nuorodų, gautų iš „Skype“ ir „Facebook“ naudotojų. - Pasiteirauti „Skype“ ir (ar) „Facebook“ naudotojo prieš spaudžiant nuorodą, ar jis tikrai ją siūnia. - Atnaujinti naudojamas antivirusines programas. - Kiti teisingi atsakymai Po 1 tašką už teisingai įvardytą rekomendaciją, ką daryti aprašytoje situacijoje

Pateikite dvi rekomendacijas, kurios galėtų būti šiame pranešime.

1) _____

2) _____

(2 taškai)

1. Saugaus ir teisėto naudojimosi informacija bei interneto paslaugomis testas

Atsakykite į klausimus apie vieną populiariausių šiuolaikiškoje visuomenėje naudojamų elektroninių paslaugų – elektroninę bankininkystę.

1.1. Kuris pateiktų adresų

- 1) http://https_e_bank.lt
- 2) https://www.e_bank.lt
- 3) smtp://www.e_bank.lt
- 4) ftp://www.e_bank.lt

galėtų būti elektroninės bankininkystės paslaugas teikiančios svetainės adresu (teisingą atsakymą aptbraukite)?

(1 taškas)

1.2. Tarkime, nusprendėte patikrinti elektroninės bankininkystės paslaugų teikėjo tapatumą. Tam atvėrėte svetainės savininko tapatumo liudijimo duomenų langą.

The screenshot shows a web browser window with the address bar displaying 'https://www.e_bank.lt'. The page content is in Lithuanian and displays SSL certificate information for 'ebankas.bankas.lt'. The certificate is issued by 'VeriSign, Inc.' and is valid until '2012-04-13'. The page also shows the SHA1 and MD5 control codes for the certificate.

Kurie dialogo lange pateikti duomenys padeda jums įsitikinti, kad elektroninės paslaugos teikėjas užtikrina saugų ir konfidencialų duomenų perdavimą tinkle?

- 1) _____
- 2) _____

(2 taškai)

1.3. Tarkime, pristijungę prie elektroninės bankininkystės paslaugas teikiančios svetainės, išvydote tokį pranešimą:

The screenshot shows a security warning dialog box titled 'Papildoma autorizacija'. The text inside says: 'Kad apsaugot Jus nuo galimų sukčiavimų, prašome įvesti duomenis iš Jūsų kodų kortelės, kad galėtumėte patvirtinti vartotoją.' Below the text is a grid of input fields for a security code. The grid is 4 rows by 6 columns. The first row contains fields for digits 079, 034, 027, 014, 013, and an empty field. The second row contains fields for 012, 076, 049, 010, 021, and an empty field. The third row contains fields for 072, 082, 061, 075, 055, and an empty field. The fourth row contains fields for 017, 053, 009, 026, 032, and an empty field. At the bottom right of the dialog is a button labeled 'Registruotis'.

Įvardykite veiksmus, kuriuos atliktumėte:

(2 taškai)

1.4. Klientams identifikuoti elektroninės bankininkystės paslaugas teikiančiose svetainėse naudojamas vartotojo kodas ir slaptažodis, kuris įvedamas iš slaptažodžių kortelės arba slaptažodžių generatoriaus.

Įvardykite dar vieną būdą slaptažodžius įvesti.

(1 taškas)

1.5. Tarkime, sėkmingai prisijungėte prie elektroninės bankininkystės paslaugas teikiančios svetainės. Įvardykite bent dvi kitas elektronines paslaugas, kuriomis galite pasinaudoti, jungdamiesi ir identifikuodami save elektroninės bankininkystės paslaugas teikiančioje svetainėje.

1) _____

2) _____

(2 taškai)

1.6. Internetu galima rasti daug informacijos, panašios į pateiktą šiame teksto fragmente:

Ne mažiau nei 3000 neįvardijamo Britanijos banko klientų jau prarado 675 tūkst. svarų. Tuštindamas banko klientų sąskaitas „Trojan“ virusas iš pradžių nesukėlė jokių įtarimų, nes rodė įprastus, o iš tikrųjų suklaidotus sąskaitos duomenis, – skelbia „Daily Mail“ – tuštinančias internetine bankininkyste besinaudojančių britų tapo nusikaltėlių aukomis, kai jų kompiuteriai buvo užkrėsti „Trojan“ virusu...

Įvardykite dvi priemones, kurios padėtų apsaugoti jūsų kompiuteryje esančią informaciją nuo Trojos arklių.

1) _____

2) _____

(2 taškai)

1.4. (Mobilusis) Elektroninis parašas

1.5.

- Gyvenamosios vietos deklaravimas
- Savivaldybių teikiamos paslaugos
- Medicinos paslaugos
- Pajamų deklaravimas
- Kiti teisingi atsakymai

Po 1 tašką už kiekvieną teisingai įvardytą elektroninės valdžios teikiamą paslaugą

1.6.

- Kompiuteryje įdiegta antivirusinė programa
- Atnaujinta naudojama antivirusinė programa
- Atnaujinta naršyklė
- Domėjimasis bei naudojimasis IT saugumo specialistų patarimais (pvz., svetainėje www.esaugumas.lt pateiktomis rekomendacijomis)
- Kiti teisingi atsakymai

Po 1 tašką už kiekvieną teisingai pateiktą rekomendaciją

Atvėrę žiniatinklio paštu gautą laišką matome tokį vaizdą:

Švietimo informacinių technologijų centro
kompiuterinis leidinys ne tik mokytojams □Veidrodis'

Informacinės technologijos
~~~~~

2006 m. vasario 10 d.

ATVIRUKŲ KONKURSAS □ŽEMĖ -- MŪSŲ NAMAI'

Vilniaus kompiuterininkų mokykla kartu su Lietuvos Respublikos
Aplinkos ministerija kviečia visus Lietuvos moksleivius dalyvauti
kompiuterinių atvirukų konkurse □Žemė -- mūsų namai'. Konkursas

Žinoma, kad laiškas buvo parašytas tvarkingai, be klaidų. Laiško tekste visos raidės matomos taisyklingos, o vietoj kabučių matomi kitokie simboliai (pažymėtos vietos). Kokia to priežastis?

- A Siunčiant laišką pasirinkta nelietuviška koduotė.
- B Siunčiant laišką pasirinkta viena lietuviško standarto koduotė, o atveriant gautą laišką – kita lietuviška koduotė.
- C Laiške negalima rašyti kabučių – jų niekada nenusiųs teisingai.
- D Laiškas siųstas nekoduotas, dėl to kai kurie simboliai „nutrupėjo“.

B

Kompiuterių virusai veikia tam tikrais būdais, pavyzdžiui, šalina kompiuteryje esančius failus. Įvardykite dar du kompiuterių virusų veikimo būdus.

12.1.

12.2.

Trojos arkliai sudaro galimybes į sistemą patekti pašaliniam asmeniui. Erzina garsais, vaizdais, trikdo normalų darbą.

Ar įmanoma dirbant naršykle Lietuvoje gauti tokį tinklalapio¹ vaizdą (pateiktas fragmentas)?
Bet kuriuo atveju atsakymą paaiškinkite.

[בדף הבית של חסן](#)

Class Server בחינוך

דף הבית של חסן
כיצד לקחת
חומרים בחינך
שוחטים בחינך
סיפור לקוחות
Learning Gateway
Microsoft Class
Server

קהילה
פוחם מפתחים צעירים
פוחם הורים
החזון של מיקרוסופט
בחינך
לשיחיתוך

קישורים קרובים

[למד כעת אונברסיטת](#)
[פניאל/תוכנית ספר אחרים](#)
[משתמשים ב-Class](#)
[HAK/HAS Server](#)
[Tamsaag](#)

מידע נוסף

[דף הבית של Class Server](#)
[מודד סקירה בלל](#)
[אודות Class Server](#)

Microsoft® Class Server 4.0 היא פלטפורמת ניהול ללימוד המספקת פתרון מלא שירותים את כוחו של האינטרנט כדי לאפשר הדרכה פרטנית וחינוך ללומדים טובים יותר. פלטפורמה זו מציעה דרך מרתקת ללימוד אשר מעוררת ענין בתלמידים, מערבת את ההורים ומבטיחה זמן נוסף לחוראה.

המורים יכולים ליצור חסן של תוכנית ללומדים ולנהל שיעורים הן בצורה מקוונת והן בצורה לא מקוונת. דבר זה משפר ללא ספק את חוויית הלימוד של התלמידים ובנוסף מגדיל את משאבי המורים. כמו כן, הפתרון מאפשר איסוף וניתוח של נתוני ביצועים של תלמידים בזמן אמת. תכונה זו מאפשרת למורים לסקור את הישגי התלמידים ולסמן תחומים הדורשים שיפור. כמו גם לבנות דוחות סטטיסטיים המבוססים על נתונים דמוגרפיים של התלמידים, ומעל לכל, תכונה זו מבטיחה שלכל תלמיד יש סיכוי שווה לממש את הפוטנציאל האקדמי המלא שלו.

[הורד מבט כולל](#)

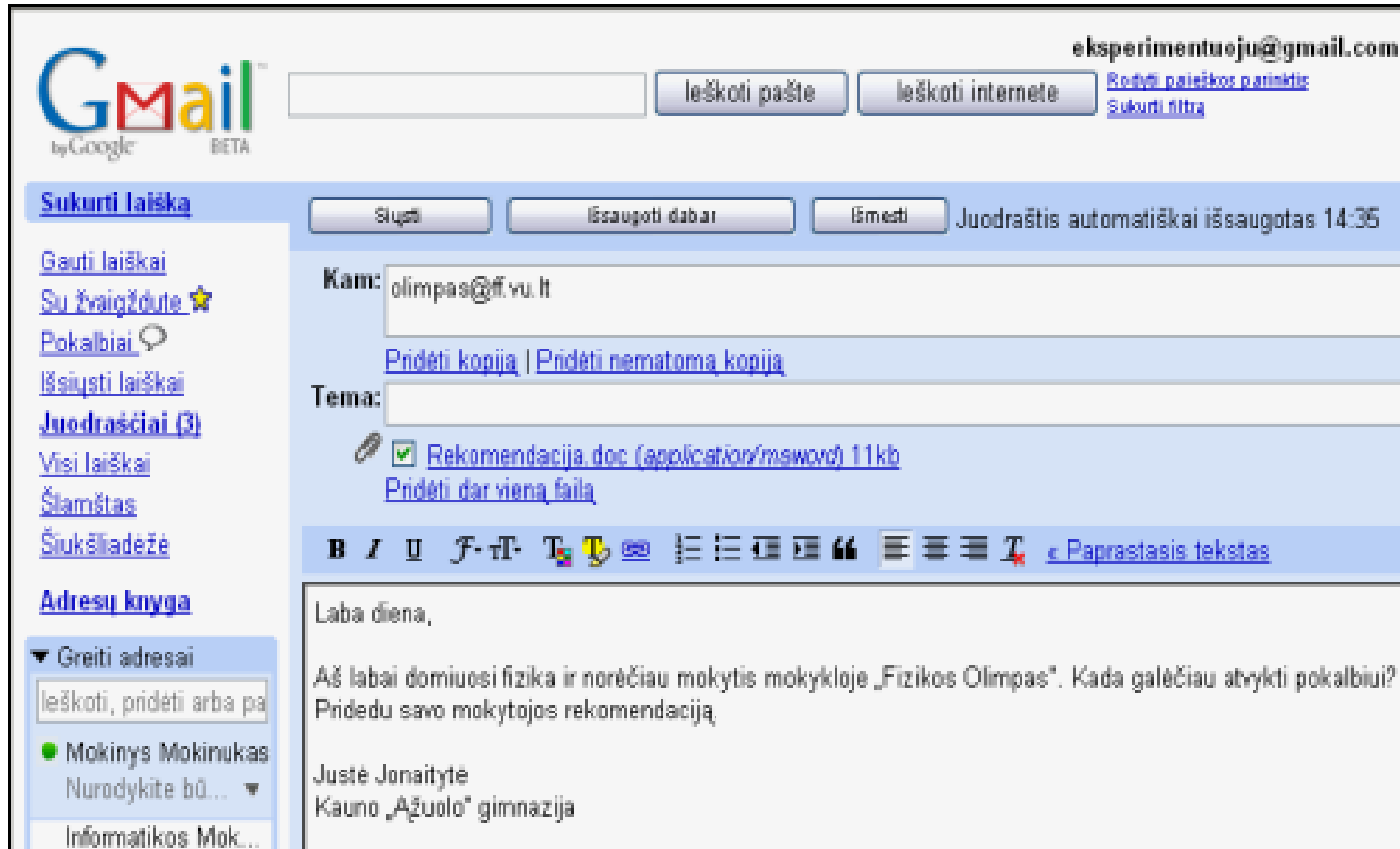
בקר בדף הבית של [Microsoft Worldwide Class Server](#) לקבלת מידע נוסף.

[+ לשעלה](#)

Galima pakeitus koduotę

Justė parengė laišką ir ruošiasi jį išsiųsti. Kadangi laiškas gana svarbus, nutarė pasiklausti mokytojos, ar viskas gerai. „Tikrai ne“, – atsakė informacinių technologijų mokytoja, žvilgtelėjusi į laišką.

Parašykite, kuri vieta taisytina ir kaip.

The screenshot shows a Gmail interface with the following elements:

- Header:** Gmail logo, search bar, and buttons for "ieškoti pašte" and "ieškoti internete". The user's email address is "eksperimentuojau@gmail.com".
- Left Sidebar:** Navigation links for "Sukurti laišką", "Gauti laiškai", "Su žvaigždučiu", "Pokalbiai", "Išsiųsti laiškai", "Juodraščiai (3)", "Visi laiškai", "Šlamštas", "Šiukšlinė", "Adresų knyga", and "Greiti adresai".
- Compose Area:**
  - Buttons: "Slėpti", "Išsaugoti dabar", "Išmesti".
  - Text: "Juodraštis automatiškai išsaugotas 14:35".
  - To: "olimpas@ff.vu.lt".
  - Buttons: "Pridėti kopiją", "Pridėti nematomą kopiją".
  - Subject: "Tema:".
  - Attachment: "Rekomendacija.doc (application/msword) 11kb" with a button "Pridėti dar vieną failą".
  - Rich Text Editor: Includes bold, italic, underline, text color, background color, link, unlink, bulleted list, numbered list, indent, outdent, quote, unquote, and a "Paprastasis tekstas" link.
  - Body Text:

Laba diena,

Aš labai domiuosi fizika ir norėčiau mokytis mokykloje „Fizikos Olimpas“. Kada galėčiau atvykti pokalbiui?

Pridedu savo mokytojos rekomendaciją.

Justė Jonaitytė
Kauno „Ažuolo“ gimnazija

Neužpildytas temos laukelis

Pabaikite sakinius:

1. Specialios programos, skirtos hipertekstinių dokumentų peržiūrai, yra vadinamos _____
2. Norint pereiti iš vieno tinklalapio* į kitą, reikia jame spragtelėti _____
3. Keletas ar keliolika tinklalapių, susietų tarpusavyje ir turinčių apibendrinantį pradžios tinklalapį (angl. *home page*), yra vadinami _____

- Naršyklės
- Nuorodą, saitą
- Svetainė

- **Atviroji programa – tai:**
- Tai kompiuterinė programa, kuri platinama pagal atvirojo kodo licenciją. Tokia programinė įranga dažniausiai pasižymi šiomis savybėmis:
- nemokama;
- laisvai prieinami išaities kodai;
- galima laisvai platinti ir modifikuoti, nekeičiant licenzijos

- **Nemokama programinė įranga** – programinės įrangos licenzijos tipas, kuris leidžia neribotai ir nemokamai naudotis programine įranga, tačiau, skirtingai nei laisvosios (atvirojo kodo) programinės įrangos, neatveria programinio kodo ir/arba neleidžia laisvai modifikuoti bei platinti programų bet kam. Taip pat yra svarbu žinoti, kad tik laisvosios (atvirojo kodo) programinės įrangos licencijos užtikrina, kad programa išliks nemokama visą jos gyvavimo laiką, o nelaisva (uždaro kodo) ir tiesiog nemokamai duodama programa gali bet kuriuo metu tapti mokama

Tinklapis⁴ – tai:

- A** hipertekstu parašytas žiniatinklio dokumentas;
- B** hipertekstinės informacijos visuotinis tinklas;
- C** interneto ryšį teikianti programa;
- D** tarptautinis kompiuterių tinklas, jungiantis daugybę kompiuterių tinklų visame pasaulyje.

- A

Apibūdinkite pateikto universaliojo adreso <http://www.smm.lt/naujienos/pranesimai.htm> dalis:

[http://](#) – *protokolas, naudojamas žiniatinklio duomenims persiųsti;*

[smm.lt](#) – _____
_____.

[naujienos](#) – *aplanko, kuriame yra objektas, vardas;*

[pranesimai.htm](#) – _____

- Srities vardas, tai kartu ir kompiuterio, kuriame yra adresuojamas objektas, vardas.
- Objekto (failo, tinklalapio) vardas.

Irašykite pateikto universaliojo adreso **<http://www.likit.lt/term/enciklo.html>** dalis į atitinkamus langelius.

<i>Protokolas, naudojamas žiniatinklio duomenims persiusti</i>	<i>Aplanko, kuriame yra objektas, vardas</i>	<i>Kompiuterio (serverio), kuriame yra objektas, vardas</i>	<i>Objekto (failo) vardas</i>
http			

- Aplankas – term
- Kompiuterio (serverio) vardas – likit.lt
- Objekto (failo) vardas – enciklo.htm

Saulius parašė draugui Romui elektroninį laišką taisyklinga lietuvių kalba:

Sveikas, Romai,

seniai besimatėm. Kaip Tau sekasi? Ar važiuosi savaitgalį žvejoti?

Linkėjimai šeimynai.

Saulius

Romas, atvėręs Sauliaus siųstą laišką, pamatė tokį vaizdą:

Sveikas, Romai,

seniai besimatė—m. Kaip Tau sekasi? Ar vaA¼iuosi savaitgalA¼E A¼vejoti?

LinkA—jimai A♦eimynai.

Saulius

Nurodykite, ką Romas turi padaryti, kad matytų neiškreiptą elektroninio laiško tekstą.

- Pakeisti koduotę.

Ramūnas iš interneto parsisiuntė komercinės programos **demonstracinę versiją**, norėdamas išbandyti jos galimybes. Ramūnas gali:

- A** naudotis ja tam tikrą laiką nemokamai;
- B** naudoti ją tik komerciniams tikslams;
- C** naudotis ja be jokių apribojimų, nes jos autorių teisės nesaugomos;
- D** keisti jos pirminį tekstą (kodą).

- A

Užbaikite sakinį:

Komercinės programos naudotojų skaičius (ir kitos sąlygos) nurodomas specialiaame dokumente, kuris vadinamas _____.

- Licencija

Kompozitorių kūriniai pagal Autorių teisių įstatymą yra saugomi objektai. Nurodykite objektą, kurio autorių teisės **nesaugomos**.

- A** Atviroji programa.
- B** Dailės kūriniai.
- C** Teisės aktai.
- D** Mokslo straipsniai.

- C

Žemiau pateiktame sakinyje įrašykite du tinkamus terminus iš šio sąrašo:

1. Tinklapis.
2. Naršyklė¹.
3. Hipertekstas.
4. Universalusis adresas.

_____ parašytas saityno (žiniatinklio) dokumentas vadinamas
_____.

- Hipertekstu parašytas saityno dokumentas vadinamas tinklalapiu.

Kas yra saugoma elektroninio pašto programos adresų knygoje?

- A** Gauti laiškai.
- B** Persiųsti laiškai.
- C** Išsiųsti laiškai.
- D** Informacija apie adresatus.

- D

Kai kuriuose interneto portaluose informacijos siūloma ieškoti pagal temas (žr. pav.).
Kaip vadinama sistema, kurioje realizuota tokia paslauga?

- A Paieškos sistema.
- B Metapaieškos sistema.
- C Internetinis katalogas.
- D Elektroninė enciklopedija.

KATEGORIJOS

- » Automobilai, motociklai
- » Grožis ir Sveikata
- » Gyvūnai, Augalai
- » Internetas
- » Laisvalaikis, pramogos
- » Menas ir kultūra
- » Mokslas
- » Namai ir šeima
- » Religija, tikėjimas
- » Sportas
- » Technika
- » Turizmas
- » Valstybė ir politika
- » Verslas ir ekonomika
- » Žiniasklaida, leidyba

STATISTIKA

Viso nuorodų: 1234
Nepatvirtintų nuorodų: 19
Šiandien įtrauktas: 0

Svetainių katalogas Internete. Lietuviškų Interneto svetainių nuorodų katalogas.

Automobilai, motociklai (26)

[Automobilyjams](#), [Automobilių remontas](#), [Auto sauga](#),

Gyvūnai, Augalai (9)

[Žuvis](#), [Renginiai](#), [Paukščiai](#),

Laisvalaikis, pramogos (53)

[Loterijos](#), [Hobis](#), [Žvejyba](#), [Medžioklė](#), [Kinas](#), [Filmai](#),

Mokslas (14)

[Ištisos](#), [Kita](#), [Mokslo tinklapiai](#),

Religija, tikėjimas (4)

[Kita](#), [Informacija apie tikėjimą](#), [Bažnyčios](#), [maldos](#), [namai](#),

Turizmas (13)

[Informacija apie šalis](#), [Kelionių organizavimas](#), [Kita](#),

Verslas ir ekonomika (32)

[Teisė](#), [Organizacijos](#), [Transportas](#), [Inovacija](#),

Grožis ir Sveikata (20)

[Grožio salonai](#), [Organizacijos](#), [Vaistinės](#),

Internetas (32)

[Paieška](#), [Portalai](#), [Interneto kavinės](#),

Menas ir kultūra (12)

[Muziejai](#), [Kita](#), [Teatras](#),

Namai ir šeima (5)

[Kita](#), [Namai](#), [Vaikai](#), [Šeima](#),

Sportas (12)

[Sporto organizacijos](#), [Kita](#), [Sporto klubai](#),

Technika (6)

[Buitinė technika](#),

Valstybė ir politika (7)

[Institucijos](#), [Politinės partijos](#),

Žiniasklaida, leidyba (7)

[Spauda](#), [Naujienos](#), [Radijas](#),

REKOMENDUOJAME

[Statyba](#)
[Kartotiniai namų projektai](#)
[Nekilnojamojo turto skelbimai](#)
[Darbų galerija](#)
[Orai, Orų prognozė](#)
[Vaikšči vežimėliai](#)
[Vaikšči žaidimai](#)

• C

Kas būdinga atvirajai programinei įrangai?

- A** Nemokamai galima naudotis tik kai kuriomis šios programinės įrangos funkcijomis.
- B** Ši įranga yra nemokama. Jos pirminį tekstą (angl. *source*) galima keisti.
- C** Šia įranga galima naudotis laisvai, bet negalima keisti jos pirminio teksto.
- D** Už šios įrangos naudojimą imamas mokestis.

- B

Dėl kokios priežasties patartina taip nurodyti elektroninį adresą savo interneto tinklalapiuose, kad jis būtų žmogui lengvai suprantamas, tačiau klaidintų kompiuterinę adresų surinkimo programą?

- A** Kad būtų galima adresą automatiškai įdėti į adresyną.
- B** Kad būtų sumažintas nepageidaujamų laiškų (angl. *spam*) srautas.
- C** Kad būtų galima naudoti slapukus (angl. *cookies*).
- D** Kad būtų galima lengviau surasti gautą laišką.

- B

Kuris dokumentas gina kompiuterio programų autorių teises Lietuvoje?

- A** Lietuvos Respublikos Konstitucija.
- B** Baudžiamasis kodeksas.
- C** Civilinis kodeksas.
- D** Autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymas.

D

Kurios HTML žymės tinklalapiuose apibrėžia lentelę, nuorodą ir paveikslėlį?

1. `<a>`
2. `<table>`
3. `<td>`
4. `<img>`
5. `<tr>`

Atsakymas

Lentelė	
Nuoroda	
Paveikslėlis	

- 2
- 1
- 4

Kada vartojama elektroninio pašto programos komanda **Atsakyti** (angl. *Reply*)?

- A** Norint siųsti laišką su papildomu priedu (angl. *Attach*) kitam adresatui, o ne tam, iš kurio buvo gautas laiškas.
- B** Norint siųsti laišką su papildomu tekstu kitam adresatui, o ne tam, iš kurio buvo gautas laiškas.
- C** Norint siųsti gautą laišką grupei adresatų.
- D** Norint siųsti laišką su papildomu tekstu tam pačiam adresatui, iš kurio buvo gautas laiškas.

- **D**

Kam skirtas interneto naršyklės¹ Adresynas (angl. *Bookmarks, Favorites*)?

- A** Prieš tai naršytų tinklalapių sąrašui peržiūrėti.
- B** Tinklalapių adresų sąrašui išsaugoti ir atverti.
- C** Paieškos langui atverti.
- D** Naršyklės parinktyse nurodytos svetainės tinklalapiui įkelti.

- B

Kūrinio autoriaus teisių apsaugos ženklas yra simbolis ©. Nurodykite du atributus, kurie gali būti rašomi šalia šio simbolio:

1. _____
2. _____

- **Autoriaus arba kito autoriaus teisių subjekto vardas (pavadinimas)**
- **Kūrinio pirmojo išleidimo metai**

Kas privalo būti elektroniniu paštu siunčiamame reklaminiame laiške?

- A** Nurodyta, kur rastas elektroninio pašto adresas.
- B** Nurodyta, kaip atsisakyti gauti ateityje tokio turinio laiškus.
- C** Nurodyta teikiama nuolaida reklamuojamoms paslaugoms.
- D** Nurodytas siuntėjo vardas, pavardė ir pašto adresas.

- B

Name: _____

Date: _____

Quiz name: **Socialiniai_tetiniai_K.1**

1. Kuris iš pateiktų teiginių yra teisingas?

- ☐ A Yra tokių antivirusinių programų, kurios gali aptikti ir nukenksminti bet kurį virusą.
- ☐ B Yra tokių virusų algoritmų, kuriems neįmanoma sukurti antivirusinės programos.
- ☐ C Kiekvienai antivirusinei programai galima sukurti virusą, kurio ji neaptiks.
- ☐ D Norint apsaugoti kompiuterį, reikia įdiegti kuo daugiau skirtingų antivirusinių programų.

2. Kuria savybe pasižymi saugus slaptažodis? Jis yra:

- ☐ A Kiek įmanoma trumpesnis.
- ☐ B Prasmingas žodis ar žodžių junginys.
- ☐ C Sudarytas iš vieno tipo simbolių.
- ☐ D Toks, kurį įmanoma atsiminti.

Elektroniniu paštu gavome du prisegtus dokumentus, vieną pasirašytą galiojančiu elektroniniu parašu, kitą - ne. Kokias dvi pasirašyto dokumento savybes garantuoja galiojantis elektroninis parašas?

3. Garantuoja, kad dokumento turinys nepažeistas.

Užtikrina dokumentą pasirašiusio asmens tapatybę.

4. Užrašykite dvi savybes, apibūdinančias vikio sąvoką.

Pildo bendruomenė.

Galima taisyti svetimus įrašus.

Informacijos pakeitimai matomi iš karto po koregavimo.

Turinys dalijamas į tinklalapius, kiekvienas iš kurių turi savo pavadinimą.

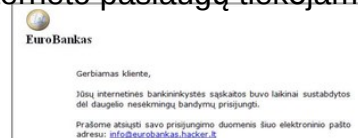
Naudojama sava ženklavimo kalba, kuri leidžia sparčiai formatuoti tekstą.

5. Paveikslėlyje pavaizduotas elektroninis laiškas. 1. Paaiškinkite, kaip reiktų elgtis atvėrus tokio turinio el. laišką; 2. Įvardykite bent vieną problemą, kurią gali sukelti neteisingas elgesys su šiuo laišku.

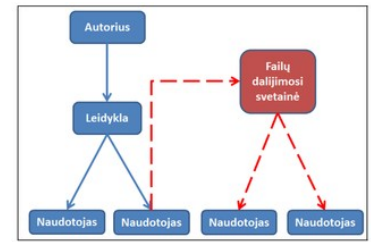
1. Ignoruoti, ištrinti, pranešti policijai, banko darbuotojams, interneto paslaugų tiekėjams

2. Neteisėtai išgaunami asmens duomenys, galimi

finansiniai nuostoliai, kenkėjiškų programų diegimas

6. Schemoje pavaizduoti muzikinio failo platinimo būdai. Paaiškinkite bent vieną schemoje pavaizduotą autoriaus teisių pažeidimą.

Neteisėtai viešinamas autorinis darbas.

Neteisėtai gaunamas ir/ar naudojamas autorinis darbas.

7. Interneto puslapio savininkas beveik kasdien skelbia įrašus į dominančiomis temomis. Jo įrašus galima laisvai komentuoti. Kokio tipo šis internetinis puslapis?

Tinklaraštis, blogas, interneto dienoraštis.

8. Kas leidžia identifikuoti tikrąją žmogaus tapatybę?

- ☒ A elektroninis parašas
- ☐ B elektroninio pašto adresas
- ☐ C prisijungimo slaptažodis
- ☐ D socialinio tinklo paskyros (angl. account) vardas

9. Nurodykite, kuo skiriasi tinklaraščio (angl. blog) ir vikio (angl. wiki): 1. struktūra; 2. paskirtis

1. Tinklaraščio įrašai chronologiškai, o vikis primena enciklopediją.

2. Tinklaraštis skiriamas saviraiškai, o vikis - informacijai pateikti vienoje vietoje, enciklopedijai kurti.

10. Kartu su žaidimo failais gauta savaimė besidauginanti programa kopijuoja save į kitas kompiuterio programas, o atėjus tam tikrai metų dienai - suformatuoja standųjį kompiuterio diską. 1. Kaip vadinamos tokio tipo programos? 2. Kaip užtikrinti, kad įsigijamas kompiuterinis žaidimas turėtų legalią licenciją?

1. Kenkėjiška programa, virusai (gali būti nurodomi konkrečių virusų pavadinimai: Trojos arklys, Trojan, Malware, makrovirusas ir kt.)

2. Žaidimas turi būti perkamas iš patikimos parduotuvės, arba atsisiųstas iš patikimų laisvosios įrangos svetainių.

11. Paaiškinkite, kaip operacinės sistemos šiukšlinė padeda išsaugoti duomenis.

Į šiukšlinę perkeltus duomenis galima atstatyti, jie nėra iš karto visiškai prarandami.

Kol šiukšlinė neištušinama, ištrintą failą galima atkurti.

12. Kiek laiko galioja autoriaus neturtinės teisės?

Neterminuotai.

13. Kuris informacijos teikimo pavyzdys socialiniame tinkle neatitinka saugaus bendravimo nuostatų?

- ☐ A a)
- ☐ B b)
- ☒ C c)
- ☐ D d)

14. Pateikite du elektroninės valdžios paslaugų pavyzdžius.

Elektroninis gyvenamosios vietos deklaravimas, Valstybinės mokesčių inspekcijos paslaugos

Elektroninis pažymų užsakymas, SODROS paslaugos, bibliotekų, sveikatos apsaugos pasl.

Elektroninis prašymų teikimas, savivaldybių teikiamos paslaugos

Elektroninės paslaugos vairuotojams.

NEC elektroninės paslaugos

15. Kuri iš išvardintų paslaugų yra teikiama per elektroninės valdžios vartus?

- ☐ A Viešojo transporto elektroninio bilieto papildymas.
- ☒ B Elektroninis gyvenamosios vietos deklaravimas.
- ☐ C Mokėjimas už telefoną per elektroninį banką.
- ☐ D Prekių užsakymas internetinėje parduotuvėje.

16. Kuriuo iš šių atvejų naudojamas elektroninis parašas?

- ☐ A Įkeliant naują straipsnį į savo tinklaraštį.
- ☐ B Išsiimant pinigus iš savo sąskaitos bankomate.
- ☒ C Pasirašant elektroninę paslaugų sutartį.
- ☐ D Pasirašant knygą gerbėjui.

17. Kaip vadinamas dokumentas, nurodantis, kokiomis sąlygomis galima naudotis kompiuterio programa?

Licencija, licencinė sutartis

18. Kaip vadinama kompiuterio programa, sauganti kompiuterį arba vietinį tinklą nuo įsilaužimo iš išorinio tinklo, bet neaptinkanti kompiuterių virusų?

19. Registruodami savo elektroninį paštą sugalvojote du vienodo ilgio slaptažodžius - po 10 simbolių. Vieną sudaro atsitiktinis raidžių ir skaičių rinkinys, o kitą - tam tikro sakinio, kurį gerai įsimenate, visų žodžių antrosios raidės. Nurodykite po vieną skirtingą kiekvieno slaptažodžio privalumą.

1. sunku atspėti, yra saugus
  2. lengva atsiminti, sunku atspėti, saugus
-
-
-
-

20. Nurodykite vieną elektroninio pašto ir tinklaraščio skirtumą ir vieną jų bendrą bruožą: 1. Skirtumas; 2. Bendras bruožas.

Skirtumai: 1. tinklaraščio įrašai vieši, o el. paštu siunčiama informacija t.t. asmeniui ar jų grupei; 2. tinklaraštyje vieni kuria turinį, o kiti jį komentuoja. El. pašte visi lygiaverčiai. 3. Tinklaraščio įrašus galima komentuoti anonimiškai, o laiškai turi siuntėją ir gavėją.

Panašumai: 1. bendravimo būdas. 2. norint siųsti laiškus ir rašyti įrašus reikia prisijungti. 3. tinklaraštis ir el. paštas yra asmeniniai.

---

21. Bendraujant socialiniuose tinkluose gali kilti įvairių pavojų. Nurodykite du skirtingus pavojus.

1. galimybė paviesti asmeninius duomenis; 2. psichologinis smurtas; 3. fizinis persekiojimas; 4. galimybė aptikti netinkamą turinį; 5. galimybė atsisiųsti kompiuterių virusų persekiojimą; 6. priklausomybė nuo socialinių tinklų; 6. tuščias laiko švaistymas.

---

22. Kas yra elektroninis parašas?

- ☐ A Nuskenotas parašas, kurį kaip skaitmeninį paveikslą galima naudoti kompiuteriu rengiamuose ir elektroniniu paštu siunčiamuose dokumentuose.
  - ☐ B Elektroniniu būdu pateikti duomenys, kurie įterpiami, prijungiami ar logiškai susiejami su kitais duomenimis pastarųjų autentiškumui patvirtinti ir pasirašančiam asmeniui identifikuoti.
  - ☐ C Elektroninis liudijimas, kuris susieja parašo tikrinimo duomenis su pasirašančiuoju asmeniu ir patvirtina arba leidžia nustatyti pasirašančiojo asmens tapatybę.
  - ☐ D Tai asmens duomenys, naudojami jungiantis prie elektroninių paslaugų sistemos. Pavyzdžiui, jungiantis prie el. bankininkystės sistemos tai būtų prisijungimo vardas, asmeninis slaptažodis ir slaptažodžių generatoriaus ar kortelės slaptažodis.
-

23. Užbaikite sakinį, pasirinkę vieną teisingą atsakymą iš žemiau pateiktųjų.
Piravimas - tai ...

- ☐ A taikomosios programinės įrangos naudojimas, platinimas arba pardavimas nepažeidžiant jos autorių teisių.
- ☐ B atviro kodo programinės įrangos naudojimas, platinimas nepažeidžiant jos autorių teisių.

- ☐ C demonstracinės programinės įrangos naudojimas, platinimas iki tol, kol yra nepasibaigęs tam skirtas laikotarpis.
- ☐ D neteisėtas programinės įrangos naudojimas, platinimas arba pardavimas pažeidžiant jos autorių teises.

24. Nurodykite objektą, kurio autorių teisės nesaugomos.

- ☐ A Atviroji programa.
- ☐ B Interneto dienoraščiai.
- ☐ C Valstybės simboliai.
- ☐ D Mokslo straipsniai.

25. Apibrėžkite socialinių tinklų paskirtį.

Skatinti žmonių bendravimą, dalijantis tarpusavyje įvairiausio pobūdžio informacija.

Kuo skiriasi ir kuo yra panašios užkarda (ugniasienė, saugasienė) ir antivirusinė programa?

1. Skirtumas
26. 2. Panašumas

1. Antivirusinės programos pagrindinė funkcija - apsaugoti kompiuterį nuo kenkėjiškų programų (virusų), užkardos - apsaugoti kompiuterį arba tinklą nuo neteisėto įsilaužimo iš išorinio kompiuterių tinklo (šnipinėjimo, kenkėjiškų programų įrašymo, neteisėto informacijos platinimo).

2. Skirtos kompiuterio duomenų apsaugai.

Atvėrus svetainę, interneto naršyklė pateikė tokį pranešimo langą:

1. Trumpai paaiškinkite, kaip reikėtų elgtis, atvėrus svetainę su tokiu (ar panašiu) pranešimu.
27. 2. Kas gali atsitikti spustelėjus tokį pranešimą?

1. Nespausti jokio mygtuko ir uždaryti naršyklės langą.

2. Rizika įsileisti virusą, šnipinėjimo ar piktybinės reklamos programą.

Žinome, kad pašto programose būna adresų knygelės. Jomis naudojantis galima atlikti šiuos veiksmus:

- a) parinkti adresato, kuriam rašomas laiškas, adresą;
- b) sudaryti adresų sąrašus;
- c) atkelti adresų sąrašus iš kitos pašto programos adresų knygelės.

Nurodykite dar bent porą funkcijų.

...pašalinti nereikalingus adresatus, grupuoti adresatus į katalogus, ieškoti adresų internete, saugoti telefonus ir kitą svarbią informaciją.....

1.

Kuriai grupei iš pateiktų duomenų apsaugos priemonių priskiriamas duomenų bazių atsarginių kopijų darymas?

- A Administracinės.
- B Fizinės.
- C Techninės.
- D Programinės.

2.

Informacinei visuomenei¹ būdingi įvairūs mokymosi būdai. Kuris iš nurodytų mokymosi būdų atsirado anksčiausiai?

- A Nuotolinis.
- B Atvirasis.
- C Elektroninis.
- D Mobilusis.
- E Neakivaizdinis.

3.

Informacinės technologijos kelia žmonijai įvairių problemų. Tai:

- a) žmonių susvetimėjimas;
- b) asmens pažeidžiamumas.

Nurodykite dar bent porą problemų.

..Atskirtis tarp išsivysčiusių ir besivystančių šalių IT priemonių naudojimo srityje; priklausomybė nuo virtualiosios realybės ir kt.

4.

Pateiktas elektroninis laiškas prieš pat jo išsiuntimą:

Iš:	marius@takas.lt
Kam:	Agnė Liepynaitė <Agne.Liepynaitė@takas.lt>
Kopija:	
Tema:	

Labas, Agnė!

Ar šiandien susitinkam?

Marius

Ar yra jame kas nors netinkamo?

- A Taip, gavėjo adrese negali būti vartojamas taškas ženklo @ kairėje.
- B Taip, nepatartina palikti tuščią temos eilutę.
- C Taip, adresų lauke negalima vartoti lietuviškų raidžių.
- D Taip, turi būti užpildyta kopijų eilutė.

5.

Pateiktas lentelės fragmentas:

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	A	B	C	D	E	F
0	0	16	32	48	64	80	96	112	128	144	160	176	192	208	224	240
1	1	17	33	49	65	81	97	113	129	145	161	177	193	209	225	241
2	2	18	34	50	66	82	98	114	130	146	162	178	194	210	226	242
3	3	19	35	51	67	83	99	115	131	147	163	179	195	211	227	243
4	4	20	36	52	68	84	100	116	132	148	164	180	196	212	228	244
5	5	21	37	53	69	85	101	117	133	149	165	181	197	213	229	245
6	6	22	38	54	70	86	102	118	134	150	166	182	198	214	230	246
7	7	23	39	55	71	87	103	119	135	151	167	183	199	215	231	247

Kokia tai lentelė?

- A Pašto.
- B Rašmenų.
- C Unikodo.
- D Kodų.

6.

Ar galima pačiam nutraukti dokumento parsisiuntimą iš svetainės?

- A Taip.
- B Ne.

7.

Laikiniai nemokamos kompiuterinės programos (*shareware*) tai:

- A programos, kurias galima naudoti be jokių platinimo apribojimų tik viešosiose įstaigose;
- B programos, kurias galima naudoti nemokamai, laikantis licencijoje nustatytų taisyklių;
- C programos, kurias galima naudoti be jokių modifikavimo apribojimų tik namų kompiuteriuose;
- D programos, kurias galima naudoti be jokių platinimo ir modifikavimo apribojimų.

8.

Paleidus interneto naršyklę¹, iš karto atveriamas interneto svetainės „namų puslapis“ (*Home page*). Kur galima pasirinkti, kad paleidus naršyklę būtų rodomas tuščias puslapis (*about:blank*)?

- A Komandos *Rodyti (View)*, kartais dar vadinamos *Rodiniu*, papildomame meniu yra speciali komanda.
- B *Failas (File)* → *Ypatybės (Properties)* ar *Byla* → *Puslapio nuostatos* lange.
- C Pasirinkti negalima – tai nustatoma diegimo metu.
- D *Įrankiai (Tools)* → *Interneto pasirinkčių (Internet Options...)* lange.

9.

Kuris iš pateiktų užrašų yra oficialus Lietuvos Respublikos Seimo svetainės adresas?

- A <http://www.lrs.lt>
- B <http://www.lrv.lt>
- C info@seimas.lt
- D <ftp://lietuvosseimas.lt>

10.

Pirkimas ir pardavimas internetu, informacinių technologijų diegimas versle yra vadinami:

- A elektronine valdžia;
- B elektronine sveikatos apsauga;
- C elektroniniu mokymu;
- D elektroniniu verslu.

11.

Nemokamos kompiuterinės programos (*freeware*) tai:

- A programos, kurias galima nemokamai naudoti laikantis jų autorių nustatytų taisyklių;
- B programos, kurias galima naudoti be jokių platinimo apribojimų tik namų kompiuteriuose;
- C programos, kurias galima laisvai modifikuoti (keisti);
- D programos, kurias galima naudoti be jokių platinimo ir modifikavimo apribojimų.

12.

Linas susitarė su vyresniąja seserimi, kad ši padės surasti internete referatui reikalingos medžiagos. Kol Linas buvo treniruotėje, sesuo naršė internete ir, naudodama naršyklę¹, žymėjo reikalingas svetaines. Grįžęs Linas žymes ras:

- A adresų juostos išskleidžiamajame sąrašė;
- B mygtukų *Atgal (Back)* ir *Pirmyn (Forward)* išskleidžiamuosiuose sąrašuose;
- C komandos *Rodyti (View)*, kartais dar vadinamos *Rodiniu*, papildomame meniu;
- D *Parankinių (Favorites)* aplanke, kartais dar vadinamu *Adresynu*.

13.

Kompiuterių virusai plinta tam tikrais būdais, pavyzdžiui, nusikopijuoja iš užkrėsto diskelio, bandant juo pasinaudoti. Įvardykite dar du kompiuterių virusų plitimo būdus.

1. ...Kompiuterių tinklais, elektroniniu paštu.....

14. 2. ....

Kuris iš pateiktų užrašų yra oficialus Lietuvos Respublikos Vyriausybės svetainės adresas?

- A <http://www.lrs.lt>
- B <http://www.lrv.lt>
- C info@vyriausybe.lt
- D <ftp://vyriausybe.lt>

15.

Informacinių ir komunikacinių technologijų naudojimas visuomenės nariams šviesti vadinamas:

- A** elektronine valdžia;
- B** elektroniniu verslu;
- C** elektroniniu mokymu;
- 16. **D** elektronine sveikatos apsauga.

Neretai gaunama laiškų iš nepažįstamų asmenų, kurie prašo persiųsti laiškus visais turimais adresais. Kuris pasirinkimas tinkamiausias?

- A** Persiunčiate laišką tik draugams.
- B** Persiunčiate laišką visais turimais adresais.
- C** Jei laiškas neturi priedo³, jį tuoj pat persiunčiate, jei priedas yra – jį apžiūrite ir tik tada siunčiate.
- 17. **D** Laišką ištrinate.

Vėlai vakare Jūratė sužino, kad ryte turi išsiųsti svarbų laišką – pagrindimą, kad galėtų mokytis užsienyje pagal mainų programą. Namuose turi kompiuterį, tačiau interneto ryšys sutrikęs ir iki ryto nėra jokių kitų galimybių pasinaudoti internetu. Ryte interneto ryšys bus, tačiau Jūratei pamokos ir ji turės labai mažai laiko, vos keletą minučių. Kaip reikėtų pasirengti Jūratei, kad ji galėtų kuo geriau išspręsti šią problemą?

Parašyti laišką tekstų rengykle ir išsaugoti laikmenoje. Iš ryto prisijungus prie interneto nukopijuoti laiško tekstą į elektroninio pašto programos atitinkamą lauką ir išsiųsti.

18.

Atvirosios programos – tai tokios programos, kurių pirminiai tekstai prieinami visiems ir kurios paprastai platinamos laisvai, t. y. nemokamai. Užrašykite bent poros atvirųjų programų pavadinimus.

1 CodeBlocks, DevC++, GIMP, Mozilla Firefox

2

19.

Naršyklėse esantys adresynai¹ skirti adresams laikyti. Vienas iš išvardytų veiksmų **nėra** būdingas adresynams. Kuris?

- A Adreso įrašymas.
- B Adresų paieška internete.
- C Adreso pašalinimas.
- D Adresų sudėliojimas į aplankus.

20.

Kalbant apie informacinę visuomenę¹, vardinami įvairūs ją apibūdinantys bruožai. Viename iš pateiktų rinkinių yra bruožas, **nebūdingas** informacinei visuomenei. Kuriame?

- A Nenutrūkstamas mokymas, nuotolinis darbas, elektroninis verslas.
- B Gebėjimas mokytis, ryšiai, elektroninis valdymas.
- C Mokymosi būdų įvairovė, elektroninis darbas, uždarumas.
- D Elektroninės paslaugos, skaitmeninimas, virtualiosios erdvės.

21.

Kas yra žiniatinklio adresynas¹? Nusakykite pabrėždami esminę paskirtį ir įvardydami pagrindinius veiksmus.

Tinklapių adresų sąrašas, turintis kartotekos savybių.

Adresynus turi interneto naršyklės. Paprastai į naršyklę būna įdėtas numatytasis adresynas.

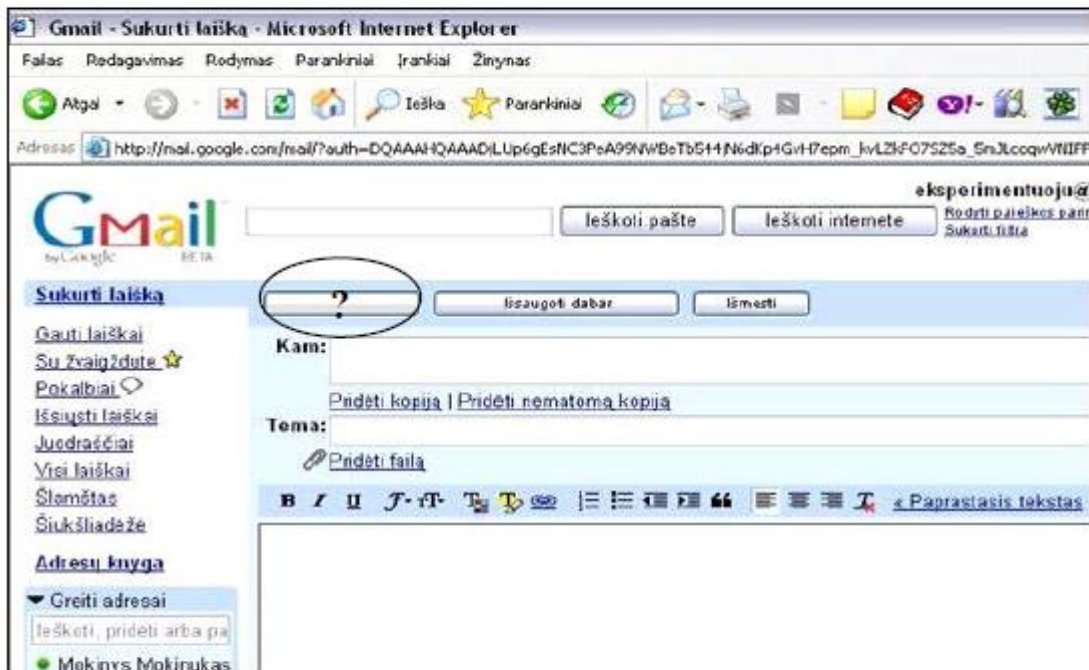

Jį galima papildyti, keisti, importuoti iš kitos kompiuterio naršyklės.

22.

Pateiktas žiniatinklio pašto programos langas naujam laiškui rašyti. Kuris iš išvardytų veiksmų turėtų būti užrašytas ant klaustuku pažymėto mygtuko?

23. A Rašyti.
B Priedas.
C Adresas.
D Siusti.
Kompiuterių programos „Internet Explorer“ ir „Mozilla Firefox“ – tai:
24. A paieškos sistemos;
B interneto portalas;
C pašto programos;
D naršyklės.
25. Informacinių technologijų sąvoka „socialinė (skaitmeninė) atskirtis“¹ susijusi su:
- A dokumentų skaitmeninimu;
B kompiuterių technologija;
C socialiniais pokyčiais visuomenėje;
D skaitmenine informacija laikmenose.

Irašykite praleistas frazes.

Internetas – pasaulinis kompiuterių tinklas. Norint iš asmeninio kompiuterio prisijungti prie interneto, reikia turėti aparatinę įrangą, pavyzdžiui, šviesolaidį ir tinklo plokštę arba (*nurodykite dar vieną pavyzdį*)

belaidžio interneto įrangą: modemą, modemą-maršrutizatorių

programinę įrangą, pavyzdžiui, MS Internet Explorer arba (*nurodykite dar vieną naršyklę*)

Mozilla Firefox, Chrome

26. bei pasirinkti interneto paslaugų teikėją.

Kiekvienas kompiuteris, prijungtas prie interneto, vienareikšmiškai identifikuojamas tinkle pagal kompiuterio

universalųjį adresą (unifikuotą adresą)

Interneto žiniatinklyje informacija pateikiama hipertekstu, t. y. tekstu (*apibūdinkite*)

Elektroninio dokumento tekstas, kurio atskiros dalys siejamos saitais.

Naudojantis saitais galima naršyti po tekstą, pereinant iš vienos vietos į kitą.

Į tekstą gali būti įterpta įvairių tipų objektų: piešinių, garso failų, programų ir kt.

27.

Failas *tcp.net*, esantis serverio *doc.int* kataloge *org*, pasiekiamas naudojantis protokolu *http*. Užrašykite šio failo universalųjį adresą (angl. *URL*).

28.

<http://doc.int/org/tcp.net>

Informacijos apie mėgstamiausią futbolo komandą „Ekranas“ paieškai internete Juozas vartoja reikšminius žodžius¹ *komanda*, *Ekranas* ir *televizorius*. Pasirinktoje paieškos sistemoje reikšminiai žodžiai jungiami loginėmis operacijomis AND, OR, NOT. Kurias iš pateiktų užklausų² reikėtų įrašyti paieškos laukelyje, siekiant rasti mažiausią ir didžiausią tinklalapių apie ieškomą futbolo komandą skaičių. Atsakymus įrašykite lentelėje, nurodydami pasirinktų variantų raides.

- A komanda OR Ekranas
- B komanda AND Ekranas
- C komanda AND "Ekranas" AND NOT televizorius
- D "komanda Ekranas"

Mažiausias paieškos rezultatų skaičius	Didžiausias paieškos rezultatų skaičius
D	A

29.

Kuris teiginys apie elektroninį pašta yra **neteisingas**?

- A Elektroninio pašto adresą sudaro dvi dalys, atskirtos ženklu @. Dešinėje jo pusėje rašomas pašto serverio adresas, kairėje – abonento vardas, vienareikšmiškai identifikuojantis abonentą tame serveryje.
- B Elektroninės pašto dėžutės turinį gali tvarkyti asmuo, pateikęs registravimosi duomenis – naudotojo vardą ir slaptažodį.
- C Kad elektroninis laiškas pasiektų adresatą, prieš išsiunčiant laišką būtina užpildyti laukus *Tema* ir *Turinys*.
- D Elektroninio laiško priedas¹ – tai bet kokio tipo failas, pridėtas prie elektroninio laiško.

30.

Kuris teiginys apie elektroninę valdžią yra **neteisingas**?

- A Elektroninė valdžia – valstybės valdymas, kai visų lygmenų valdžios institucijos naudoja elektronines informacijos perdavimo, apdorojimo, skleidimo priemones ryšiui su visuomene palaikyti.
- B Elektroninė valdžia padeda labiau įtraukti visuomenę į valstybės valdymą.
- C Elektroninės valdžios ir demokratijos sąvokos yra tapačios.
- D Elektroninė valdžia gerina viešųjų paslaugų kokybę.

31.

Programinės įrangos pritaikymas tam tikrai kalbinei ir kultūrinei aplinkai vadinamas lokalizacija. Nurodykite **du** skirtingus bruožus, būdingus lokalizuotai programinei įrangai.

1. Programa pritaikoma darbui konkrečioje kultūrinėje terpėje. Didžiausią lokalizavimo darbų dalį sudaro dialogo tekstų ir elektroninių žinytų vertimas. Todėl lokalizavimas dažnai tapatinamas su vertimu.

2.

32.

Šio laiško **turinyje nėra** paisoma bendravimo elektroniniu paštu etiketo. Nurodykite **du** skirtingus tokio bendravimo taisyklių pažeidimus.

Nuo	Jonas Petraitis <Jonas.Petraitis@langasiateiti.lt>
Išsiųsta	sekmadienis, sausis 20, 2008 3:57 pm
Kam:	braske@hotmail.com
Tema	Labutis
Hi, sweetie, Viskas Ok. Buvau. Machiau ji, tau linkejimai. Stai siunchiu. Mano amsens kodas - 39213321234, Robkes mobila - 838213456. Jei dar ko reiks, numesk majaka - atsiusiu ;) Ar buvai vakar diskone? 8-) Manes tai predkai neishleido :(	

1. Nenaudojami lietuviški rašmenys, siunčiami asmeniniai duomenys, žargonas

2.

33.

Paaškindite, kas yra kompiuterių programos autorius.

Kompiuterio programos autorius yra fizinis asmuo ar fizinių asmenų grupė, kurie sukūrė programą.

34.

Paaškindite, kokie elementai sudaro kūrinio autoriaus teisių apsaugos ženklą.

Sudaro trys elementai: apskritime arba apvaliuose skliaustuose įrašyta raidė C, autoriaus arba kito autoriaus teisių subjekto vardas (pavadinimas) ir kūrinio pirmojo išleidimo metai.

35.

Kuris iš nurodytų būdų **nepadeda** kovoti su kompiuterių virusais?

- A Operatyviosios atminties apsauga, užtikrinama aparatinėmis ir programinėmis priemonėmis.
- B Antivirusinės programos naudojimas ir sistemingas virusų aprašų duomenų bazės atnaujinimas.
- C Kompiuterių tinklo apsaugos priemonių naudojimas.
- 36. D Išorinių laikmenų¹ naudojimas

Įrašykite praleistus žodžius arba frazes.

Viena populiariausių interneto teikiamų paslaugų yra žiniatinklis¹. Informacija jame pateikiama tinklalapiuose, t. y. (*apibūdinkite*) _____

Hipertekstu parašytas saityno dokumentas.

Tinklalapiams rašyti naudojama HTML kalba arba jos modifikacijos. Paveikslai laikomi atskiruose failuose. Tinklalapyje pateikiamos tik nuorodos į jas. Grafikos failai dažniausiai pateikiami GIF, PNG ir JPG formatu. PNG formatas skirtas specialiai tinklalapiams. ....:

Kiekvieno interneto ištekiaus² universalųjį šaltinio adresą (angl. *URL*) sudaro protokolo pavadinimas (pvz., http), srities, kartu ir kompiuterio, kuriame yra adresuojamas objektas, vardas (pvz., aldonamii.lt), katalogo, kuriame yra objektas, vardas (pvz., pms/elpa/) ir objekto (failo) vardas (pvz., index.html). _____

37. _____

Protokolas HTTP naudojamas žiniatinklio duomenims persiųsti ir apibrėžia sąveiką tarp kliento ir _____ serverio _____ programų.

Tinklalapyje spragtelėjus pele _____ nuorodą (saitą) _____, atveriamas kitas tinklalapis, dokumentas arba pereinama į kitą vietą tame pačiame tinklalapyje, į kitą interneto išteklių.

38.

Kuris iš pateiktų svetainių adresų galūnių apibūdinimų yra teisingas?

- A *com* – kompiuterių tinklų koordinavimo organizacijos svetainė.
- B *org* – verslo organizacijos svetainė.
- C *gov* – nevalstybinės organizacijos svetainė.
- 39. D *edu* – mokslui, švietimui skirta svetainė.

Petras pasirinko paieškos sistemą, kurioje reikšminiai žodžiai jungiami loginėmis operacijomis AND, OR, NOT. Informacijos apie mėgstamiausią krepšinio komandą „Alytus“ paieškai jis panaudojo užklausa³:

komanda OR Alytus AND NOT miestas

Kurie užklauso žodžiai bus surastuose tinklalapiuose?

komanda, Alytus

Kokią užklausa reikėtų įrašyti paieškos laukelyje, vartojant žodžius *Komanda* ir *Alytus*, kad paieškos rezultatų skaičius būtų mažiausias?

komanda AND Alytus

40.

Kuris teiginys apie interneto naršyklę¹ yra **neteisingas**?

- A Interneto naršyklė – programa, skirta žiniatinklio dokumentų peržiūrai ir informacijos paieškai žiniatinklyje.
- B Programos „Internet Explorer“, „Mozilla“, „Opera“ – interneto naršyklių pavyzdžiai.
- C Paleidžiant naršyklę, automatiškai rodomas numatytasis pradžios tinklalapis (angl. *home page*).
- D Naršyklėje gali būti rodoma tik informacija, įrašyta tinklalapių formatu (.htm, .html).

41.

Kuris bruožas **nėra** būdingas informacinei visuomenei²?

- A Mokymosi priemonių ir formų įvairovė (nuotolinis, elektroninis, atvirasis mokymasis).
- B Stiprus piliečių noras, bet menkos galimybės mokytis.
- C Nuolatinio nuotolinio mokymosi galimybė (įvairių dalykų kursai, mokomoji medžiaga, testai, pateikiami žiniatinklyje).
- D Nuotolinis darbas (galimybė dirbti namuose).

42.

Kuris iš pateiktų teiginių tinka programinės įrangos adaptavimui apibūdinti?

- A Programinės įrangos autorių leidimas nemokamai platinti ir modifikuoti programinės įrangos pirminius tekstus.
- B Programinės įrangos ir jos dokumentacijos vertimas bei kitoks pritaikymas prie kalbos, kultūros ir kitų tam tikrai valstybei, teritorijai būdingų ypatybių.
- C Programinės įrangos įregistravimas kompiuterių programų registre.
- D Programinės įrangos dokumentacijos atsarginių kopijų darymas.

43.

Kuri iš išvardytų priemonių fiziškai **sunaikina** kompiuterinėje laikmenoje esantį aplanką?

- A Aplanko perkėlimas į kitą tos pačios laikmenos aplanką.
- B Laikmenų ženklavimas (formatavimas).
- C Aplanko pervardijimas.
- D Aplanko glaudinimas.

44.

Pastaruoju metu vis dažniau susiduriame su elektroninio piratavimo sąvoka.

Piratavimu laikomas (*pabaikite apibrėžimą*) _____

nelegalus programinės įrangos naudojimas, platinimas arba pardavimas pažeidžiant jos autorių teises.

Tuo tarpu kompiuterių programos autorius turi į kūrinių šias teises (*įvardykite jas*):

turtines _____, apibrėžiančias autoriaus teises į autorinį

atlyginimą už kūrinio atgaminimą, vertimą, adaptavimą, platinimą ir pan., bei

neturtines _____, apibrėžiančias autoriaus teises į autorystę,

į autoriaus vardą, į kūrinio neliečiamybę.

45.

Marytė naršydama internete atvėrė tinklalapį. Pateiktas šio tinklalapio vaizdo fragmentas.

ITC Švietimo informacinių technologijų centras

NAUJIENOS

- Emokykla
- Mokymo valdymo informacinė sistema (MIS)
- Atvira informavimo, konsultavimo ir orientavimo sistema (AIKOS)
- Registrai, duomenų bazės, duomenų sauga
- Klasifikatoriai
- Integralios IS/R
- Tarptautinis bendradarbiavimas
- Nacionaliniai projektai

Naujienos

- 2008.11.29 Veidrodis: Tarptautinė konferencija apie skaitmeninį raštingumą? [daugiau...](#)
- 2008.11.29 Veidrodis: Informacinių technologijų konkurso rezultatai? [daugiau...](#)
- 2008.11.28 Veidrodis: Konferencijos Informacinių ir komunikacinių technologijų mokykloje? mokykloje? medžiaga? [daugiau...](#)
- 2008.11.25 Ar norime (ki)tokios Lietuvos? [daugiau...](#)
- 2008.11.19 Išmokime uocinio kalbą greitai ir lengvai? [daugiau...](#)
- 2008.11.11 Kviečiame dalyvauti metodinėje konferencijoje mokytojų metodinį veikalą? mokytojų meistriškumo mokyklą? [daugiau...](#)
- 2008.11.04 Kviečiame dalyvauti Lietuvos moksleivius respublikiniame informatikos konkurse kompiuterinio kalbų pasaka 2008? [daugiau...](#)

Ką patartumėte Marytei, kad ji matytų neiškraipytą tinklalapio tekstą?

46.

Pakeisti koduotę.

Tinklapis¹ – tai:

- A** hipertekstu parašytas žiniatinklio dokumentas;
B hipertekstinės informacijos visuotinis tinklas;
C interneto ryši teikianti programa;
D tarptautinis kompiuterių tinklas, jungiantis daugybę kompiuterių tinklų visame pasaulyje.
- 47.

Programos naudotojo licencija² – tai:

- A** naudojimosi programine įranga instrukcija;
B programos įdiegimo diskas su aprašymu;
C kodas, kuris įvedamas įdiegiant programą;
D leidimas, suteikiantis teisę naudoti programą pagal gamintojo sąlygas.
- 48.

Parinkite tinkamą pateikto teiginio pabaigą.

Programinės įrangos pritaikymas tam tikrai kalbinei ir kultūrinei aplinkai (programos turi taisyklingai rengti ir apdoroti ta kalba parašytus dokumentus, vartoti tai kalbai tinkamą koduotę, toje kalboje ir valstybėje priimtus matavimo vienetus ir jų žymenis, datos, laiko ir kitus formatus) vadinamas programinės įrangos...

- A** lokalizavimu;
B vartojimu;
C vertimu;
D leidimu naudotis.
- 49.

Vienas iš informacinės visuomenės¹ bruožų yra elektroninio valdymo visuomenėje įdiegimas (elektroninė valdžia, elektroninė vyriausybė). Nurodykite dar **du** informacinei visuomenei būdingus bruožus.

Atsakymas 1. Elektroninis mokymasis.

2. Elektroninis verslas.

50.

Julija nori į savo svetainę² įdėti internete viešai paskelbtą kito autoriaus straipsnį. Ar ji gali tai padaryti nepažeisdama autoriaus teisių? Pasirinkite teisingą atsakymą.

- A** Gali, jei nurodys autoriaus vardą ir leidėjo, kuris išleido šį straipsnį, pavadinimą.
- B** Gali, jei turės autoriaus ar leidėjo, kuris išleido šį straipsnį, leidimą.
- C** Gali, nenurodydama autoriaus bei leidėjo, nes naudos straipsnį ne komercijos tikslais.
- D** Gali, nenurodydama autoriaus bei leidėjo, nes internete skelbiami autoriniai straipsniai nėra autorių teisės saugomi objektai.

51.

Saulė parašė Audronei laišką (pateiktas siunčiamo laiško tekstas).

Labas, Audrone,
siunčiu tau paveikslėlį mūsų pranešimui.
Lauksiu patvirtinimo, kad gavai.
Pagarbiai
Saulė

Audronė atvėrė žiniatinklyje jai atsiųstą Saulės laišką (pateiktas gauto laiško tekstas).

Labas, Audrone,
siunėiu tau paveikslėlą mūsų praneimui.
Lauksiu patvirtinimo, kad gavai.
Pagarbiai
Saulė

Ką patartumėte Audronei, kad ji galėtų matyti neiškraipytą laiško tekstą?

Atsakymas Pasirinkti tinkamą koduotę.

Parinkite tinkamą pateikto teiginio pabaigą.

Teisės terminą, nusakantį susitarimą, kuriuo autoriaus teisių turėtojas (pvz., programos platintojas) suteikia teisę naudotojui atlikti kuriuos nors veiksmus su programa (arba duomenų baze) ir suteikia teisę naudoti tą programą (arba duomenų bazę), vadiname...

- A** licencijos sutartimi;
- B** vartojimu;
- C** vertimu;
- 52. **D** leidimu naudotis.

Mantas nori į savo svetainę įdėti internete viešai paskelbtą Lietuvos Respublikos AUTORIŲ TEISIŲ IR GRETUTINIŲ TEISIŲ ĮSTATYMĄ. Ar jis gali tai padaryti nepažeisdamas autoriaus teisių? Pasirinkite teisingą atsakymą.

- A** Negali, nes teisės aktus viešai skelbti turi teisę tik valstybės institucijos.
- B** Negali, nes teisės aktai viešai skelbiami tik specialiaame „Valstybės žinių“ laikraštyje.
- C** Gali, nes teisės aktai nėra autorių teisės saugomi objektai.
- 53. **D** Gali, jei turės Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos leidimą.

El. paštu gauta pasirašyta sutartis. Kas leidžia nustatyti, kad gautos sutarties turinys nepakeistas po pasirašymo?

- a) dokumento formatas (pdf)
- b) dokumento sudarymo data
- c) elektroninio pašto adresas
- d) elektroninis parašas

Aprašykite tinklaraščio (angl. blog)

struktūrą –
paskirtį –

Tinklaraščiams priskiriamos specializuotos interneto svetainės arba bendrųjų svetainių sritys, kuriose talpinamos dažnai rašomos publikacijos, išdėstytos chronologine tvarka, kuriose autoriai, vadinamieji blogeriai (tinklaraštininkai), išsako savo mintis, aprašo įvykius, pastebėjimus, skleidžia savo idėjas ir pažiūras.

Kompiuteryje veikianti programa be vartotojo žinios išsiunčia laiškus visiems jo elektroninio pašto adresatams.

Kenkėjiška programa, virusas, kompiuterių / failų / programų virusai.

Kaip vadinamos tokio tipo programos?

Reikia nuolat naudoti antivirusinę programą; nesisiųsti programų iš

Kaip apsisaugoti nuo tokio tipo programų?

nepatikimų šaltinių; nenaudoti piratinės programinės įrangos; nenaudoti nepatikimų duomenų perdavimo įrenginių.

Paaiškinkite, kaip debesų kompiuterija padeda išsaugoti duomenis.

Debesyse daromos rezervinės kopijos ir tuo nereikia rūpintis naudotojui.

Autorių turtinės teisės galioja 70 metų po:

- a) autoriaus mirties;
- b) autoriaus turtinių teisių pardavimo;
- c) kūrinio sukūrimo;
- d) kūrinio paskelbimo.

Pateikiamos keturių tinklaraščio įrašų temos. Kuris iš įrašų pažeidžia saugaus informacijos teikimo viešojoje erdvėje nuostatas?

- a) „Kaip aš sudarau savo slaptažodžius“
- b) „Kurias šalis esu nors kartą aplankęs“
- c) „Mano namų interjero nuotraukos“
- d) „Paskutinės perskaitytos knygos aprašymas“

Pateikite du elektroninio verslo paslaugų pavyzdžius.

Internetinės parduotuvės, aukcionai, bankininkystė, paslaugų užsakymas (pvz., lėktuvų bilietai, viešbučiai)

Kuo naudojantis galima prisijungti prie elektroninės valdžios vartų?

- A El. banku.
- B El. pašto programa.
- C Socialinio tinklo paskyra.
- D Vairuotojo pažymėjimu.

Elektroninis parašas gali būti panaudotas:

- A pasirašant elektroninę sutartį;
- B jungiantis prie socialinio tinklo paskyros;
- C jungiantis prie el. pašto paskyros;
- D pasirašant knygą gerbėjui.

Kaip vadinamos turtinės ir asmeninės neturtinės menininko teisės į jo sukurtą meninį kūrinį?

Autorių teisės.

Paašškinkite, kokios programos vadinamos *Trojos arkliu*.

Taip vadinami kompiuterio virusai, naudojami pakenkti, duomenims pavogti.

Parašykite **dvi savybes**, kurios būdingos itin saugiam slaptažodžiui.

Turi būti ne trumpesnis kaip 8 simbolių; turi būti sudarytas ne tik iš raidžių, bet jame turi būti skaitmenų ir kitų simbolių; turi būti įsimenamas jo neužsirašius; turi būti sunkiai atspėjamas.

Nurodykite bet kuriuos **du standartinius** elektroninio pašto programos laiškų aplankus.

Gautų laiškų; išsiųstų laiškų; ištrintų laiškų; juodraščių, siunčiamų laiškų.

Pateikite du pavyzdžius informacijos, kurios skelbimas socialiniame tinkle gali kelti pavojų paskyros savininkui.

Pateikiant informaciją apie įsigytus daiktus; skelbiant adresą; pateikiant namų aplinkos nuotraukas; paskelbiant apie išvykimą atostogauti.

Trumpai aprašykite, kaip šiuolaikiniuose kompiuteriuose, kuriuose naudojama operacinė sistema (pavyzdžiui, *Windows 7 NTFS*), galima apsaugoti informaciją nuo ištrynimo ar pakeitimo?

Failų tvarkymo sistema (NTFS) padeda kontroliuoti naudotojų teises į failus ir aplankus.

Naudojant NTFS, administratoriaus teises turintis asmuo, gali suteikti kiekvienam naudotojui ar naudotojų grupei skirtingas teises.

Kur rekomenduojama saugoti atsargines failų, aplankų kopijas norint apsaugoti informaciją kompiuteryje nuo praradimo?

Kitame diske nei failų ir aplankų originalai.

CD, DVD, išoriniuose diskuose, naudojant debesų technologijas.

Kas yra **Trojos arkliai**?

- A. Nedidelės programos, kurios prisijungia prie kitų kompiuterio programų ir, joms pradėjus veikti, ima kenkti kompiuteriui.
- B. Savarankiškos programos, kurios sparčiai dauginasi nukopijuodamos save į kitas informacijos laikmenas ir kitus kompiuterius.
- C. Programos, kurios paprastai nesidaugina kompiuteriuose, bet atveria kelią piktavališkam įsilaužimui į kompiuterius.
- D. Programos, skirtos reklamuoti tam tikrus produktus ar paslaugas ir, kurioms veikiant, iškylančiuose languose siūloma pirkti prekes.

Nepageidaujami elektroniniai laišakai vadinami _____ brukalu _____ (pateikite lietuvišką pavadinimo atitikmenį).

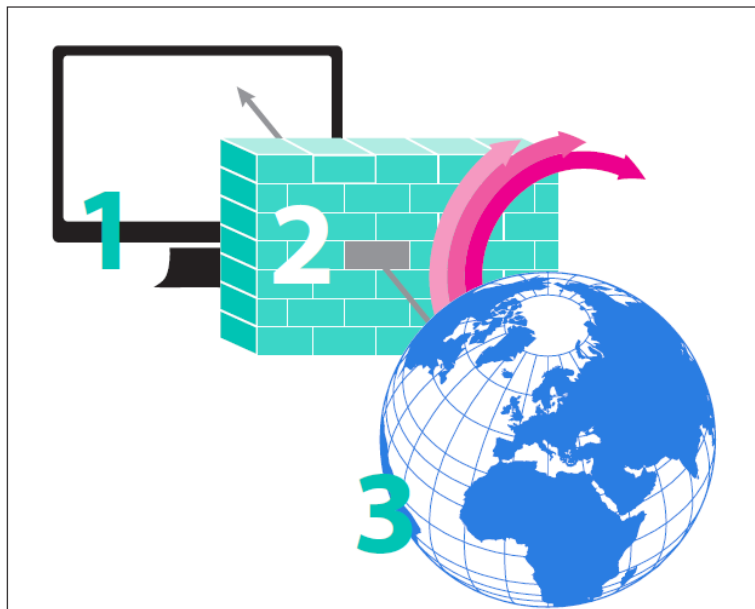
Apibūdinkite vienu sakiniu viruso **kirmino** pagrindinę savybę.

Sugeba daryti paties savęs kopijas.
Sparčiai dauginasi.

Gavote keistą elektroninį laišką. Adresatas Jums nežinomas, o laiško temoje rašoma: „Iš ID kodo mes nustatome Jūsų kelią į sėkmę. Parašykite mums.“ Kokie Jūsų veiksmai?

- A. Persiųsite šį laišką draugams.
- B. Nusiųsite ID kodą laiško siuntėjui.
- C. Atversite laišką ir jį perskaitysite.
- D. Ištrinsite laišką jo neperskaitę.

Kokia informacijos apsaugos priemonė vaizduojama paveiksle?

- A. Informacijos apsauga nuo elektroniniu paštu plintančių virusų.
- B. Kompiuterio apsauga nuo nepažįstamų programų naudojant užkardą.
- C. Informacijos šifravimas ir kodavimas siekiant ją apsaugoti.
- D. Interneto ryšio išjungimas dėl galimų ar esamų virusų.

Pabaikite sakinį:

Asmenį identifikuojantys ir su juo susiję duomenys (vardai, registracijos vardai, slaptažodžiai, liudijimai, adresai, telefono numeriai, darbovietės pavadinimas, socialinio draudimo numeris, mokėjimo kortelių numeriai ir kt.) vadinami _____ asmens duomenimis.

Slapukai tai:

- A. Duomenų rinkinys, kurį interneto naršyklės išsaugo kompiuteryje ir interneto svetainėse.
- B. Duomenų rinkinys, kurį interneto naršyklės siunčia į paieškos svetaines.
- C. Kompiuterio programos, renkančios prisijungimo prie interneto svetainių informaciją.
- D. Asmeninė naudotojo informacija, saugoma interneto svetainėse.

Naudodamiesi interneto paieškos sistema, suraskite interneto svetainę, kurioje publikuojamas **Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymas**. Naudodamiesi šio įstatymo tekstu, atlikite užduotis ir atsakykite į klausimus:

- A. Užrašykite svetainės, kurioje radote įstatymą, adresą: www.lrs.lt
- B. Pateikite du asmens duomenų pavyzdžius: _____ Asmens kodas, adresai, telefono numeriai, darbovietės pavadinimas, socialinio draudimo numeris, mokėjimo kortelių numeriai, religiniai įsitikinimai, kultūriniai asmens bruožai ir kt.
- C. Įvardykite pagrindinį įstatymo tikslą: _____ Ginti žmogaus privataus gyvenimo neliečiamumo teisę tvarkant asmens duomenis.
- D. Kada galima be subjekto sutikimo naudoti asmens tapatybės kodą? Įstatymų nustatytais atvejais, kai būtina užkirsti kelią nusikalstamos ar kitoms neteisėtoms veikoms arba būtina jas tirti.
Kai jie yra reikalingi bylai nagrinėti teisme.

Kuris iš toliau išvardytų objektų yra saugomas **Lietuvos Respublikos autorių teisių įstatymo**?

- A. Valstybinė vėliava.
- B. Liaudies meno kūrinys.
- C. Piniginiai ženklai.
- D. Žemėlapiai.

Apibūdinkite universaliojo adreso http://www3.lrs.lt/dokpaieska/forma_1.htm dalis:

http:// – protokolas, naudojamas saityno duomenims persiųsti;

lrs.lt – kompiuterio (serverio, srities), kuriame yra adresuojamas objektas, vardas.

dokpaieska – aplanko, kuriame yra objektas, vardas.

forma_1.htm: – objekto (failo) tinklalapio vardas

Užpildykite pateiktos lentelės trečią stulpelį – jei sutinkate, kad objekto **autorių teisės** saugomos, įrašykite „Taip“, jei nesaugomos – „Ne“.

Eil. Nr.	Objektas	Taip / Ne
1.	Išvestiniai kūriniai, sukurti pasinaudojus kitais literatūros, mokslo ir meno kūriniais (vertimai, inscenizacijos, adaptacijos, anotacijos, referatai, apžvalgos, muzikinės aranžuotės ir kiti).	t
2.	Pastatų ir kitų architektūros statinių eskizai, sodų ir parkų projektai.	t
3.	Teisės aktai, oficialūs administracinio, teisinio ar norminio pobūdžio dokumentai.	n
4.	Įprastinio pobūdžio informaciniai pranešimai apie įvykius.	n
5.	Kompiuterio programa, įskaitant pradinę projekcinę medžiagą.	t
6.	Fotografijos kūriniai ir kiti analogiškais fotografijai būdais sukurti kūriniai.	t
7.	Kalbos, paskaitos, pamokslai ir kiti žodiniai kūriniai.	t
8.	Idėjos, procedūros, procesai, sistemos, veiklos metodai, koncepcijos, principai, atradimai.	n

Naudotojams komercinės kompiuterių programos parduodamos pagal tam tikrą licenciją. Kas dažniausiai būna nurodyta licencijoje?

Kompiuterių, kuriuose gali būti įdiegta programa, skaičius.

1. Naudotojų skaičius.

2. Kiti atsakymai: gali būti nurodytas programos galiojimo terminas, draudimas kopijuoti, programos paleisties ribotas skaičius, gamintojas.

Įrašykite sąvokas *vikis*, *socialinis tinklas*, *tinklaraštis* į tinkamas vietas.

Autoriaus nuomonei, požiūriui išsakyti skirtas _____ tinklaraštis _____,
 _____ socialinis tinklas _____, skirtas bendrauti, o _____ vikis _____ sudaro
 galimybę autoriui dalytis savo žiniomis su viso pasaulio naudotojais.

Motiejus asmeniniame tinklaraštyje paskelbė savo kūrybos eilėraščius. Po kiek laiko jis vieną iš eilėraščių su nenurodytu autoriumi rado klasės draugo tinklaraštyje. Paklaustas, kodėl taip pasielgė, klasės draugas atsakė, kad prie Motiejaus eilėraščių nebuvo autorystės ženklo.

1. Apie kokią ženklą kalbėjo klasės draugas? Užrašykite ar nupieškite jį:

Klasės draugas turėjo omenyje autorių teisių apsaugos ženklą. ©

2 tšk.

2. Ar Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymas saugo tinklaraštininkų kūrinius?

Taip.

1 tšk.

Išvardykite pirmosios kartos interneto technologijos (*Web1*) ir antrosios kartos interneto technologijos (*Web2*) pagrindinius bruožus:

A. *Web1* pagrindinis(-iai) bruožas(-ai):

Centralizuotas svetainės turinio valdymas.

Svetainės kūrė, pildė informacija specialistai – tam reikėjo specialių žinių ir gebėjimų.

1 tšk.

B. *Web2* pagrindinis(-iai) bruožas(-ai):

Interneto naudotojai gali keisti svetainių turinį, jį pildyti.

1 tšk.

C. Pateikite *Web2* saityno pavyzdį:

Socialiniai tinklai, tinklaraščiai, vikis, įvairios turinio valdymo sistemos, straipsniai su komentavimo galimybe ir pan. Taip pat gali būti įrašyta konkrečios svetainės pavadinimas – www.facebook.com, www.klase.lt ir pan.

1 tšk.

D. Trumpai apibūdinkite, kas yra „komentatoriaus atsakomybė“.

Komentatoriaus atsakomybė – komentatorių atsakingas požiūris į rašomus komentarus – nevalia įžeidinėti, šmeižti, rašyti netiesos; žeminti dėl įvairių įsitikinimų; rašyti komentarus, prieštaraujančius valstybės įstatymams. Kiekvienoje svetainėje galima rasti skyrių apie komentatorių atsakomybę.

Komentatorių atsakomybė – taisyklių, skelbiamų svetainėje, rinkinys. Jose nusakoma pagrindiniai tinkamo (teisėto) komentavimo principai.

1 tšk.

Kokia elektroninio parašo paskirtis?

- identifikuoti pasirašiusįjį asmenį (kas pasirašė?);
- užtikrinti, kad informacija dokumente nebuvo pakeista po pasirašymo (kas pasirašyta?)

Pateikite du elektroninio parašo naudojimo pavyzdžius.

1. Elektroniniu būdu teikiant prašymus valstybinėms institucijoms.
Elektroniniu būdu sudarant privačius sandorius, kai abi šalys dėl to sutaria.
2. Jungiantis prie elektronines paslaugas teikiančių interneto portalų (gali būti įvardintos konkrečios svetainės, pvz., SODRA, viešųjų pirkimų ir kt.)
Asmenims pateikiant skundus elektroniniu būdu viešojo administravimo subjektams.
Patvirtinant elektroninį laišką.

Kokiomis savybėmis pasižymi **elektroninės paslaugos**? Įvardinkite tris savybes.

Elektroninės paslaugos pasižymi tokiomis savybėmis – elektroninių ryšių naudojimas, paslaugos teikimas per atstumą, paslauga teikiama tik pateikus asmens prašymą.